

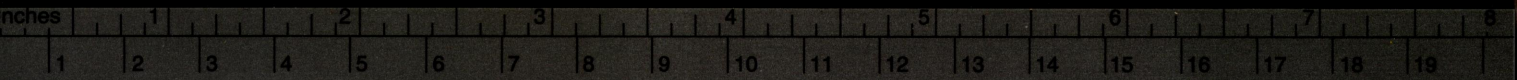
~~Hoz~~
~~2005.01.01~~

PKKI.

1029 (2. péld.)
Telys.

1030 (2. péld.)
Telys.*

(*Több lev. szült. Kiviratos
kiegészítésekkel.)

Centimetres

TIFFEN®

Color Control Patches

© The Tiffen Company, 2007

Blue

Cyan

Green

Yellow

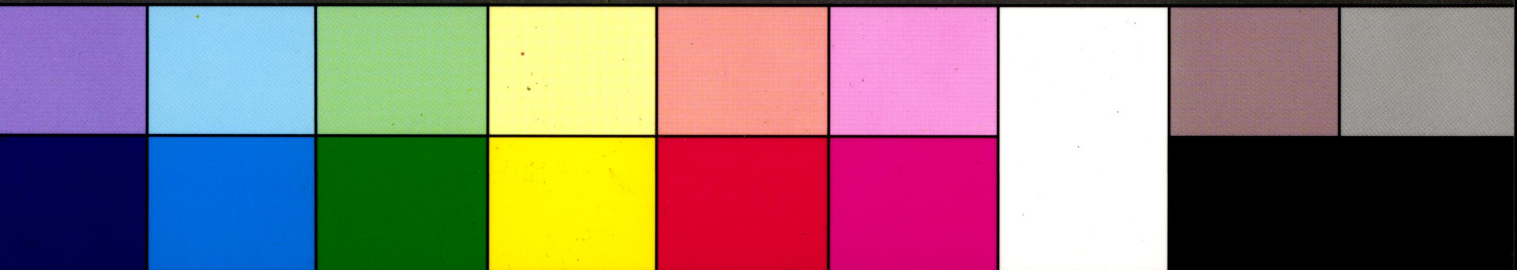
Red

Magenta

White

3/Color

Black

A' Mennyei Igazságnak

TŰZES OSZLOPA,

Melly

E' nyomoruságos élet kerengő pufztá-
jában az Isten szerelmesel-lankatt né-
pének, a' sok tévelygések s' eretnekfé-
gek fetét éjtizakáján, és az ily fokisten-
telenlégek, s' meg-vesztő gonosz pél-
dák szövevényi között-is, világoson
meg-mutattya, mely uton juthatnak-
bé a' mennyei Cánahán nyugodalmá-
ba.

Fordíttatott

MIKOLAI HEGEDŰS JÁNOS által.

Ki-jövet. 10. 3.

Es az Ur mégyn vala ő cölők, nappal felhőnek
oszlopában, hogy vezérle né őket az uron: Eszel pedig
Tűznek Oszlopában, hogy világosságot szer-
zene nekik, hogy éjjel és nappal me-
hiznének.

••§(o)§••

SZ E B E N B E N,

Nyomtatta SZENCI K. ABRAHAM.

M. DC. LXV.

A' Mennyei Igazfágnak
TÜZES OSZLOPA,

Melly

E' nyomoruságos élet kerengő pufztá-
jában az Isten szerelmes el-lankatt né-
pének, a' sok tévelygések s' eretneksé-
gek setét éjtszakáján, és az ily sok isten-
telenségek, s' meg-vesztő gonosz pél-
dák szövevényi között-is, világosan
meg-mutattya, mely uton juthatnak-
bé a' mennyei Cánahán nyugodalmá-
ba.

Fordittatott

MIKOLAI HEGEDŰS JÁNOS által.

Ki-jövet, 10. 3.

*Es az Ur méggyen vala ő előtök, nappal felhőnek
oszlopában, hogy vezérle né őket a' von : Ejel pedig
Tűznek Oszlopában, hogy világosságot szer-
zene nekik, hogy ejjel és nappal me-
hünének.*

••§(o)§••

S Z E B E N B E N ,

Nyomtatta SZENCI K. ABRAHAM.
M. DC. LXV.

APPROBATIO.

GPSBERTUS VOETIUS
 Theolog. in Acad. Ultraject. Professor,
 doctiss. D. JOHANNI MIKOLAI
 Hungaro S.

Doctissime Vir, libellum Anglicum Alex-
 andri Grosse, cui titulus Columna
 Ignea Veritatis, &c. quem in idioma tu-
 um transferre cogitas, percurri. & egregia
 solidioris Theologiæ, tum dogmaticæ, tum
 practicæ lineamenta in eo deprehendi, quæ
 ad ædificationem populi Christiani haud
 parum factura, nullus dubito Non pos-
 sum ergo non consilium tuum probare,
 Deum precatus, ut pio huic conatui tuo
 quam cumulatissime benedicat. Ultra-
 jecti x Calend. Maji, cło lxxviii.

Magyarul így fordíthatni:

VOETIUS GISBERT, AZ ULTRA-
jectumi Academiában Szent Írást magyarázó
Doctör, és annak Professora: tanítója &c.
Mikolai Jánosnak köszönetit
írja.

JOakaro Atyámfia, ez Grosse Alexan-
dertől iratott Anglus könyvetskét,
melynek titulussa *Igászság Tűzes Oszlopa*,
és mellyet Magyarra igyekezel fordí-
tani, meg-olvastam, és abban olly kel-
lemetes, tiszta, és fundamentomos,
mind szent tudományokra tanító, s'
mind istenesen practizáló, szentül böl-
cselkedő Theológiának jeles modu-
le-irattatásit találtam, mellyek a' ke-
refztyén nép épületire hogy sokat nem
használnának, semmit nem kéteke-
dem. Nem lehet azért, hogy én ebben
szándékoztam ne javallyam, Istennek
könyörögván, hogy ez istenes igyeke-
zetedet nagy bőv haszonnal áldja-meg.
Irtam Ultrajectumban, 23 napján A-
prilisnek, 1648 esztendőben.

58(0)50

A' Mennyei Igászságnak
TÜZES OSZLOPA,

Melly

Utat mutat a' mennyei boldog életre
a' Választottaknak.

I. R E S Z.

Az Esetbéli állapotrol.

K E R D E S.

It'soda az a' leg szükségeseb és lel-
ki vigasztalásokkal tellyeseb do-
log, mellyet tudni kell embernek ez
életben?

F E L E V E L T:

Ennek tudása, hogy ő Istennek fia.

Luc. 10. 42. Ján. 17. 3. Phil. 3. 8. 2Cor. 13. 5, 6.

R. Miért leg szükségeseb, és lelki vigasz-
talásokkal tellyeseb ennek tudása?

F. Mert az Isten ez: kiváltképpen meg-
kívánnya: Es a' mi boldogságunk, méltó-
ságunk, békeiségünk és lelki bátorsá-
gunk.

gunk-is, főképpen ebben áll.

Hof 6.6. Jer 9. 23, 24. 2Pet. 1. 2, 3. 4.

K. Miképpen mehet ember ennek tudására?

F. Az Isten igéjének prédikáltatása által,

1Pet. 1. 23. Aht. 26. 15, 16, 17, 18.

K. Hogy vihet minket ennek tudására az igének prédikáltatása?

F. Ket uton:

1. Vivén minket, a' bűn miatt lőtt Nyavalyáságunknak világos látására, és eleven erzesére. Rom. 7. 9. Aht. 2. 37.

2. Vivén minket, abból a' kárhozatos Nyavalyáságunkból, a' Christus által lőtt meg-átatásunknak tudására.

Luc. 3. 3. és ugyan Luc. 24. 47.

K. Miben áll ez a' mi Nyavalyáságunk?

F. Kettőben:

1. A' Bóldogságnak el-vesztésében.

Ter. 3. 17, 23. Rom. 3. 23. Eph. 4. 18.

2. A' Nyavalyáságnak nyerésében.

Rom. 3. 10., 11, 12.

K. Miben állott az a' Boldog állapot, melyet mi régen el-vesztettünk?

F. Az Isten képében és hasonlatosságában,

gában, mely volt a' tiszta szentségben és valóságos igalságban minden meg-vesztség nélkül. Ter. 1. 27. Es az Isten törvényéhez való alkolmatosságban, mely állott az ahoz való egész engedelmeségbé, minden tökéletlenség nélkül.

Prédik. 7. 29. Eph. 4. 24. Coloff. 3. 10.

K. Mi rőtte azt a' boldog állapotot nekünk ilyen nyavalyáságossá?

F. A' Bűn, és a' bűnért érdemlett átok.

Jac. 1. 14, 15. Gal. 3. 10. Solt. 38. 3, 4.

K. Miben áll a' mi Bűnőségünk?

F. Kettőben:

1. Ebben, hogy mi-is részeli vagyunk az Adám vétkenek. Mivel mi-is az esetkor az ő ágyékiban voltunk. Rö. 5. 12, 13, 14.

2. Ebben, hogy a' mi lelkeinknek minden tehetségi, és testeinknek minden tagjai immár, természet szerént, meg-romlottak. Eph. 2. 1, Rom. 6. 19, Tit. 1. 15, 16, Jac. 3. 15.

K. Miképpen téssen minket ez a' mi Bűnőségünk olyan Nyavalyásokká?

F. Hétképpen:

1. El-törölvén rolunk az Isten képét,

Terem. 3. 7. és 6. 5.

2. Meg-töltvén a' mi egész emberünket romlottsággal, Solt. 5. 10.

3. Tévéen minket a' bűnnek jobbagyivá, és a' Sátánnak rabjaivá, Rom. 7. 14. Ephes. 2. 1, 3. 2 Tim. 2. 26.

4. Alkolmatlanokká tévéen minket az Ur akarattjának értésére, és az ő parancsolatinak meg-tartására, Ján. 1. 5. Eph. 4. 18.

5. Ezt tévéen bennünk, hogy mi elvesztettük a' teremtetett állatokhoz való jussunkat, és azokon való uralkodásunkat, Rom. 8. 20, 21, 22. Tit. 1. 15.

Kelletlenekké tévéen Isten előtt mind a' mi személyeinket s' mind cselekedetünket. Péld. 15. 8, 9, Jan. 9. 31.

7. Ki vetvén minket az Isten kedvéből, és méltokká tévéen minket az örök halálra.

Esa. 59. 1, 2, 3. Jer. 5. 25. Mát. 23. 41.

K. Az ilyen Nyavalyás állapotban való ember nem térítheti-e meg önnön magát az Istenhez? F. Nem.

K. Miért nem? F. Ezért: Mert,

1. Ő egészen alkolmatlan akarmi jora-is!

2 Cor.

2 Cor. 3. 5, Eph. 2. 1, Mát. 7. 17, 18.

2. Ő igen hajlando arra, a' mi gonosz.

Jer. 17. 9; Rom. 8. 7, Act 7. 51.

3. Ő ugyan ellensége-is Istennek.

Col. 1. 21. Rom. 8. 7.

4. Ő csak semmire bocsúllli az ő megtérésére való eszközöket. 1 Cor. 1. 23. Job. 21.

14. 15. Act 17. 18, Solt. 58. 4, 5, 6. Mát. 22. 5, 6.

5. A' bűnnek meg-csalo alkalmatossági igen kedvesek ő neki. Péld. 9. 15. és 10. 23.

6. Az Istennek utai, és a' kik azokon járnak, alávalok, és temmi bűcsben nincsenek előtte. Ián. 7. 48, 49, Esa. 8. 18.

1 Cor. 4. 13. Mal. 3. 13, 14, 15.

K. Miben áll az ember meg-atkoztatása?

F. Ebben, hogy ő mind ez életben s' mind a' következő időben, alája vettetett minden büntetéseknek. Rom. 6. 23.

K. Micsoda büntetések azok mellyeknek alá-jok vettetett ez életben?

F. Az ő állapottyában való súlyos változásoknak, az ő testében való unadalmas nyavalyáknak, hitván kívánságoknak, és az ő lelken uralkodo romlottságoknak.

* 1

Levit.

Levit. 26. 15, 16, 17. Törv. 28. 16, 17, 18. Rom. 1. 25.
26, 27, 28, 29. és t. [lásd meg a' Prax. Pietat. 2.
részét, 67, 68. lev.]

K. Mitsoda büntetések alá vettetett a' jó-
vendő életben?

F. Azok, ama' fok véghehetlen, meg-
enyhéhethetlen, és orvosolhatatlan gyötr-
elmek. Marc. 9. 45, 46 [Lásd Prax. piet. 101. le.]

K. Mire inditson minket ez mi Bűnös és
ártkos állapotunknak meg-gondolása?

F. Mély és töredelmes alázatóságra,
arra törekedő szüntelen igyekezettel,
hogy menekedhesünk kiabbol. Rom. 7. 24
Job. 42. 6. Aét 2. 37.

II. R E S Z.

Az Isten Eleve el-rendeléséről.

Meg-mutatván immár az embereknek
Nyavalyáságokat a' bűn miatt; Mond
meg nekem azt-is, micsoda a' rendel viszi ké-
Isten az embert e' Nyavalyás állapotjából
a' mennyei dicsőségben?

F. Az Isten, hat gráditsokon viszi az
embert az idvességre.

Mellyek

Mellyek azok?

1. Az El-választás.
2. A' Meg-váltás.
3. Az El-hívás.
4. Meg-igazítás.
5. Meg-szentelés.
6. Meg-dicsőítés.

Mitsoda az El-választás?

Istének örökké való Decretoma, mely-
ből ő szabadon és meg-mácsolhatatlan-
képpen el-rendelte, hogy az ő neve di-
csőségeért, némely embereket az örök
életre vigyen, a' Christus által, Eph. 1. 4, 5, 6.

Mitsoda indította Istent arra, hogy némely
embereket az életre El-válaszson?

Nem az eleve meg-látott hit, jó csele-
kedetek, ember akarattyának szabadsá-
ga, nemes ágyból születése, sőt, nem-is a'
Christus érdeme; Hanem egyedül az Isté
jó-tetzése. Tör. 7. 7. 8. 2 Tim. 1. 9. Eph. 1. 5, 11.
Rom. 9. 11, 12, 13. Jan. 1. 13.

Miképpen bizonyíthatod-meg ezt még-
nekem, hogy Isten, csak az ő Jótetzéséből,
választotta-el az embert az örök életre?

Főképpen ez hat okokból:

1. Mert az Isten szabadofon cselekedő, úgy hogy az ő akarattya fenkitül és semmitül nem függ. *Solt. 135. 4. 5. 6. Rom. 9. 21.*

2. Mert az Isten eleve semmi jót nem látott mi bennünk, hanem csak a' mit ő maga el-írtézt véghez vinni. *1 Cor. 4. 17. Phil. 2. 13. 1 Kir. 8. 57. 58.*

3. Mert a' mi Meg-váltatásunk, El-hivattatásunk, Meg-igazítatásunk és Meg-szenteltetésünk mind őszveséggel az Isten szabados jóterzéséből valok. *Jan. 3. 16. Gal. 1. 15. 2 Tim. 1. 9. Rom. 8. 30, 31, 32. 1 Cor. 1. 30.*

4. Mert a' kiker a' természet leg inkább fel-ékefétett, azok többire Meg-vetretettek; A' kiket penig igen kevéssé ékefétett meg, gyakorta az az El-választatnak.

1 Cor. 1. 26, 27, 28. Mat. 12. 25, 26.

5. Mert gyakorta, az igen nagy bűnösök meg-térítetnek, midőn azok kik nem olyan nyilván élnek a' bűnben, ujjá születetlenül maradnak. *Mát. 21. 28, 29, 30, 31, 32. 1 Tim. 1. 15. 2 Chron. 33. 12, 18.*

6. Mert embernek semmi nincsen, a' mivel

miel dicsekedgyek; hanem Istennek kell tulajdonétani, az ő idvésege egész munkáinak dicsiretiti. *1 Cor. 1. 28, 29, 30, 31.*

Mitsoda tulajdonsági vadnak az El-választásnak?

[Azok nevezet szerint hármak.]

1. Az El választás örökké való. *Eph. 1. 4.*

2. Az Meg-változhatatlan. *2 Tim. 2. 19. Rom. 8. 38, 39. és 11. 2, 29. Ján. 10. 28, 29.*

3. Szabados és semmitül nem függő.

Rom. 9. 18. Esa. 60. 21.

Mitsoda jegyei vadnak az El-választásnak?

Ezek kiváltképpen, ugymint:

1. Eleven érzése a' mi hathato El-hivat-tatásunknak.

Rom. 8. 30. 1 Pet. 2. 9, 10. 2 Thess. 2. 13, 14.

2. Meg-ujulása és tisztasága a' mi sziveinknek és életünknek.

2 Tim. 2. 19, 20, 21. Ján. 3. 3. 1 Ján. 3. 2, 3.

3. Szives szereteti az Isten beszédének, és népének.

1 Ján. 4. 16, 17. és 3. 13, 14. Ján. 8. 47.

4. Halálos-képpen gyűlöltetni e' világtul, azért a' buzgo szeretetért, mellyel

a' Christust Szerettyük. *Ján. 15. 19.*

5. Az Isten lelkének belső bizonyosságtétele, ki el-hiteti a' mi lelkünk-isméretivel, hogy mi Istennek fiai vagyunk.

Rom. 8. 16. 1 Ján. 5. 6, 7, 8 és 4. 13.

6. Megszenteltetett békeisége a' mi lelkünk-isméretinek. *Rom. 5. 1, 2.*

7. Sorsunkal való szent megelégedés, és Istennel való mennyei járásunk, mindenkoron és minden állapotunkban.

Philip. 4. 11, 12. 1 Pet. 1. 17. és 24. 16

8. Buzgo várása és ohajtása, az Ur Jesus Christus ítéletre való eljövételének.

2 Pét. 3. 12, 13, 14. 2 Tim. 4. 8. Jel. 22. 20.

Immár ezeket a' jegyeket, mind őszveséggel, avagy csak némelyeket ezek közötti, ő magában a' ki fel-találja, és hathatóképpen ő magában munkálodni érzi, az meg-csalhatatlanul bizonyosbattya magát, az ő El-választásául. A' kiből pedig ezek még nincsenek, igyekeztek megszerzeni, hogy az ő El-hívását, és El-választását meg-csússzthessék. *2 Pét. 1. 10.*

En ez jegyeket hog' rendel elmémbe is megtarthatam, im e' két versékben foglaltam:

Erzven, Megújult, Szeret, Őt Gyűlölik az Urért, Mert Bizonyos, Békés, Megelégtült, Várja bíróját.

Az

Az Isten az ő titkos decretomából, szintén úgy El-hagyotté némelyeket, a' mint hogy El-választott némely embereket?

Ugy vagyon. Mint meg-tetzik *Peld. 16. 4. Jel. 13. 8. Esa. 41. 9. Mal. 1. 3. Rom. 9. 18. és 11. 7. 1 Tess. 5. 9. 2 Tim. 2. 20. Jud. 7. 4.*

Mitoda az Elhagyás avagy a' Megvettetés?

Az Istennek örökké-való és meg-változhatatlan decretoma, melyből nem adta némely embereknek az El-választásnak kegyelmét. *Rom 9. 11, 12, 13. és 1.*

Mitoda annak indéto oka?

Az Isten jöterzése egyedül. *Mát. 11. 25, 26.*

Mitoda annak vége?

Hogy Istennek az ő teremtetfin való szabados hatalma, és Isteni igazságának dicsősége ki-telsék, és egyiser s'-mind, hogy az ő irtalmassága a' választottaktul dicsiutelsék. *Rom 9. 17. 22.*

Ezzel nem teszedé Istent a' bűn Authórának és nem igaznak, hogy a' meg-vettetteket is ő eleve el-rendelte, és osztán úgy kárhoztatja-el őket a' bűnért?

Semmiképpen nem.

I. Mert

I. Mert a' Meg-vettetés meg-előzte a' bűnt nem úgy, mint causa, s' szerző ok; Hanem mint Antecedens, Előljáro dolog. Mint p.o. A' naptávoly létele Antecedense, de nem Causája a' viz bé-fagyásának.

II. Mert Isten a' Meg-vettetés által, semmi gonoszt nem őnt az emberben, sem őtet azzal semmi gonosz cselekedésre né kényszeríti; Hanem csak el-rendeli azt. *Idé.*

1.13,14. Mennyiben? Ennyiben:

1. Hogy ne adgyon az embernek ujjon, és meg ne erősítse ő benne azt a' kegyelmet, melly azt tenné, hogy ő meg-álhasson. *Törv.29.4.Solt.81.13.*

2. Hogy meg-engedgye az embernek az őnnön kedvéből vétkezni.

Solt.81.12. Eph.4.19.

3. Hogy meg-határozza őtet meddig meheffen az olyan bűnben. *1Kir.19.28.*

4. Ő el-rendeli a' bűnnek természetit, és a' bűnt tévő igyekezeti felett, hogy bírja és igazgassa azt, jó végre, s' az őnnön dicsőségének ki-jelentésére, a' meg-térhetetleneken valo igazságának executiojában

ban s' végben vitelében, és a' választottakhoz valo irgalmatságának meg-mutatásában. *Rom.9.22.23.*

III. A' Meg-vettetés az Isten szabados hatalmának actusa s' cselekedése lévén, nincs annak semmi egyéb Causája, hanem csak az Isten jöteztése; *Rom.9.21.* De az el-kárhoztatás az Isten igazságának actusa lévén, vagyon olly dolog, tudillik a' bűn, melly annak érdemlő oka léfzen. *Hof.13.9.*

Ezech.18.30,31.

IV. Az ember eseti a' maga akarattyának szabadsága szerént volt el-távoztathato; De a' cselekedet eventusára s' kimenetelire nézvén, volt el-távoztathatatlan: Az Ur el nem rendelvén, hogy fel-izgassa az ember akarattyát az ép állapotban valo meg-maradásra, és a' Sátán kéfértetinek ellene állásra, ő szabad akarattyából hajla arra, a' mi meg volt tiltva. *Ter.3.6.*

V. Az ember nem azért kárhozik-el, hogy ő nem tehet egyebet, hanem csak bűnt, a' Meg-verés decretomára nézvén; Hanem azért, hogy ő ugyan nem akar egyet

egyebet tenni, hanem csak bünt, a' maga hajlandóságára nézven. *Hof. 13. 9. Sol. 81. 10. 11, 12. Mát. 23. 37. Fzech. 18. 31. 32.*

VI. Jóllehet az ujjá születetlen emberis, nem tehet semmit egyebet, hanem csak a' mit Isten az ő titkos decretomában elrendelt, Mindazáltal ő azért vétkezik; hogy a' mit ő telzen, azt nem az Isten parancsolattyához, hanem tulajdon a' maga akarattyaéhoz való engedelmeből cselekefzi. *Esa. 10. 5, 6. 7. Act. 4. 27. 28.*

VII. A' kiket Isten el nem rendelt idevezíteni, azokat elrendelte magoknak hadni, hogy maradgynak tudniillik az ő sziveknek vakságában és keménységében mind addig, míg az ő vétkeknek mértéke teli nem telik. *1. Pet. 2. 8. Esa. 6. 9. 2. Cor. 4. 3, 4.*

Mitsoda jegyei vadnak a' Meg-vettetésnek?

Meg-csalbaratlan jegyeit igen nehéz adni; Mindazáltal nyolcz könnyen meg-probálható jegyeit adhatni, úgy mint.

1. Midőn az Isten, avagy hogy nem adgya nekik, avagy hogy el-vérfzi tőlök,
az ő

az ő Igéjének hűféges ministeriumát a' prédicáltatását, úgy mint az ő idvélségeknek rend-fzerént való eszközeit.

Mát. 10. 5. és r. 23. 37. 38. 39. Act. 13. 46.

2. Midőn Isten nem hajtya arra az ő szivöket, hogy a' külső eszközöknek engedjenek, mellyeket kifolgáltatott, avagy eleikbe adott. *1. Sam. 2. 25. Mát. 11. 21,*

22. 23. 2. Chron. 25. 16.

3. Midőn az embereknek szivek megkeményedett az Igének prédicáltatála által, avagy a' boldog életnek, az idvélségnek más eszközei által. *Esa. 6. 9, 10. 2. Cor.*

2. 15, 16. 1. Pet. 2. 7, 8. Ián. 13. 2.

4. Midőn Isten lelki aluvást bocsát az emberre, hogy őtet tegye bátorságossá, és az ő romlott természetébéli idejének, és az ő jelen vló állapottya veszedelmének nem érzőjévé. *Rom. 1. 8. Esa. 19. 14.*

5. Midőn Isten az embereket adgya elfordult elmének, alkalmatlanétván őket, el-annyéra, hogy igazat ne ítélfessenek a' lelki jo dolgok, és a' gonosz kőzött.

Rom. 1. 28. 2. Pét. 2. 12. 2. Cor. 4. 3, 4.

6. Midőn

6. Midőn Isten az embereket adgya a' Sátánnak, a' Hitetőknek, avagy az ördög szörnyen meg-csalo játékinak, hogy elcsábé:assanak. 2Cor. 4.4. 2Thes. 2.9,10, 11,12. Mic. 2.11. 1Kir. 22.20, 21, 22, 23.

7. Midőn az emberek nem veszik, s' nem-is akarják venni az igaságot, ahhoz való szives szeretettel. 2Thes. 2.11,12.

8. Midőn az emberek, az Isten kegyelmességét fajtalanságokra fordították, úgy hogy a' bűnben meg-méréstelennek maradni, ezért: Mert az Isten hosszú tü-rő, irgalmas, Rom. 2.4, 5. Jud. 4. verseb.

Rettenetes azoknak állapotok, kikben ez je-gyek fel-találtatnak, Mellyekben ha végig meg-maradnak, kétkelkedherni El-választatások felől, En így mondom ki rendel:

Nincs ige, Nem hajlott, keményült szív, Alvo lélekben, Elme gonoszra, Sátáné, Nem szeret, Jó-val abutál.

Ez az El-választásnak és Meg-vertetésnek tudománya nem térszi az embereket bátor-ságosokká és gondviseletlenekké, lelki tu-nyákká?

Nem. Mert Isten, a' mint el-rendelte

az

az embert a' meg-dicsőítésre, úgy rendel-te őket a' meg-szentelésre-is, és a' szent eszközökkel való élésre, hogy el-erjék azt a' véget. 2Thes. 2.13, 14. Eph. 1.4. 2Pét. 1.10.

Ugy hogy, a' ki El-választatott, hiti, és jó cse-lekedeti is léfznek annak, minek előtte e' világ-ból ki-mulnék.

Meg-mutathatnád még nékem világosab-ban, az Istenségben való három személyek miképpen munkálodnak az ember idvessé-ge munkájának véghez vitelében?

Meg-mutathatom ekképpen:

1. Senki nem mehet a' Fiúhoz, hanem csak az Atyától, az El-választás által.

Ján. 6. 37, 65. Ján. 17. 2, 6, 7.

2. Senki nem mehet az Atyához a' bűn-nek és Sátánnak fogságából, hanem csak a' Fiú által, a' Meg-váltás és Közben-jás munkája által. Eph. 1.9, 10. Ián. 14.6.

3. Senki nem egyesülhet a' Fiúval, ha-nem csak a' szent Lelek által, ki munkálod-gya az hitet és Meg-szentelést azokban, kiket az Atya El-választott, és a' Fiú Meg-vál-

váltott. 2 Theff. 2. 13. 1 Pet. 1. 2, 3.

4. Az ember idveiségenek egész munkája az Atyától vagy on, a' decretumnak elei vagy kezdeti által: A' Fiuban, az esközöknek ki-sáfárlása által: A' Sz. Lélek által ennyiben, hogy ő mind a' hitre való esközöket végbe vítzi, ugymint mellyel azok az emberre szabattatnak, mind az engedelmeségre és tiszta szentségre valókat-is, úgy mint a' hitnek gyümölcsseire, és a' b oldog menyorszáig utára. 1 Pét. 2. vers. 2, 3, 4.

Mitsoda regulákat adhat sz te énnékem-hogy az el-választásnak és Meg-vettetésnek mélységes titkát én jobban meg értbesszem?

Ennek igaz meg-értésére tartozó Regulák őt feleik.

Miről valok ezek közöttül, az első rendbeli Regulák?

Az Isten Eleve-meg-tudásáról.

Mellyek az Isten Eleve-meg-tudásáról való Regulák?

Hét regulák vadnak olyanok:

I. Az

I. Az Istennek Eleve-meg-tudása függés nélkül való, nem-is vött ez alkalmatosságot az Eleve-meg-tudott dolgoktul. Ezért penig: Mert az Eleve-meg-tudo Isten nyomta az ő képzését az Eleve-meg-tudott dolgokban; De az Eleve-meg-tudott dolgok semmi képzést nem tehettek az Eleve-meg-tudo Istenben.

II. Az Isten semmi jot Eleve nem látott a' teremtetett állatokban, sem semmi jora való hajlandoságot; hanem azt látta, a' mit ő öröktől fogván el-rendelt, hogy azokban véghez vigyen, mind az ő való-ságokra s' mind hajlandóságokra.

III. A' jövődől dolgok azért jövődől és léjendől: Mert Isten azokat Eleve-meg-tudta és Eleve-el-rendelte; Es így azoknak lételek függ az Isten decretomá-tul, nem az Isten Eleve-meg-tudása függ azoktul.

IV. Az Isten Eleve-meg-tudása, nem Causája annak, a' mit Isten Eleve-el-rendelt, hogy azt meg-engedgye lenni, (tudniillik a' bűnnek;) Hanem csak annak

Causa

Causásas' cselekedője, a' mit Isten el-rendelt, hogy ő cselekedgyék, tudniillik, a' teremtetett állatoknak az ő minéműségeknek, mozgásoknak és cselekedeteknek.

V. Az Isten Eleve-meg-tudása nem csupán szemlélő, hivalkodva nézelő, hanem ugyan munkálodo-is: Nem csak kijelentője a' jövőendő dolgoknak, a' mint ő láttya azokat, az ő Causájokban, hanem ugyan cselekedője-is mind annak, valamit ő akar hogy legyen, akar jo s' akar gonosz legyen az. Ezt téfzi pedig avagy az ő hathato munkálkodása, avagy az ő szabad akarattyabéli meg-engedéle, és annak bölcs igazgatása által, arra a' végre, melyre ő azt rendelte.

VI. Valamit Isten Eleve-tud, azt ő akarja. Mivel nem-is leszen semmi dolga, a' mit ő nem akar: Az Ur avagy maga, avagy mások által cselekeszi azt, valami jo leszen, de meg-engedi egyebeknek-is azt cselekedni valami gonoszra, a' mit ő nem akar.

VII. Isten

VII. Istennek az ő El-választásában való Eleve-meg-tudása nem csak merőven puszta Tudás, hanem ugyan őszvekörtetett az ő szeretetinek indulatival és jóakaro szándékával, hogy rendellye és vigye az el-választottakat az örök életre, az ő tulajdon kíváltképpen való szerelméből.

Miről valok a' második rendbéli Regulák?

Az Isten Akarattyarul.

Mellyek azok a' Regulák?

Kilencz Regulák vadnak az Isten Akarattyarul:

I. Te azt ne gondold, hogy valami lenne előtte az Isten Akarattyának, tanácsának, szándékának és decretomának. Mert azok ő örökkévalók, és senki nē nézhet túl az ő örökké-valóságán, valami dologait.

II. Az Isten Akarattya leg előbb viretik magára, ugymint summum bonumra s ő jora.

Másodszor a' teremtetett állatokra, a' mint azok vagy inkább vagy kevésbé viselik az ő képer. A' bűnre-is harmadszor, de ő akarja a' bünt, nem egy-álallýában; avagy

avagy simpliciter s' ő szinte, ő magáért, a' menyiben a' bűn, bűn: Mert ő gyűlöli úgy annak létét; Hanem, akarja ő a' bűnt meg-engedni, és azt jól birni, a' menyiben az viterik, az ő josága és bölcsesége által, a' maga dicsőiségére, és a' teremtetett állatnak-is jóvára.

III. Valamit Isten akar az ő titkos Akarattában, azt ő véghez-is-viszi. Mert ő meg-térfzi azt ő magában, az ő titkos és meg-változhatatlan decretoma által: és önnön magátul, két hibátlan eszközök, úgy mint a' Fiu ki-sáfarlása, és az ő Lelke meg-telleyeséte által.

IV. Nem kell minékünk az Isten el-rejtett Akarattját össze-egyelitenünk, az ő ki-jelentett Akarattjával: Az El-választás decretomát a' hínnek és az engedelmes-ségnek, s' a' meg-téréfnek parancsolatival. (Csak azt tegyük, a' mit parancsol, ne visgállyuk azt, mit rendelt.) Mert az Ur ki-jelentett Akarattya a' mi cselekedetinknek Regulája, mint ihol az ötödik Regula mutatja.

V, Az

V. Az Isten ki-jelentett Akarattya meg-mutatatta nekünk mit kellyen cselekednünk. Noha azt Isten, az ő el-rejtett Akarattjában el-nem végezte, hogy mi vagy tehetsünk, vagy alkalmaztassunk azoknak véghez virelekre.

VI. Isten Akarattya az oka, hogy két egyenlő és azon sorsbeli emberek, ilyen egy-mástul fokkal különbözökké tétet-tenek; Es nem a' mi akaratumknak Eleve-meg-látása ki-vétfzi vagy meg-veti az éleibe adott kegyelmet.

VII. Az Isten Akarattya igen szabados és simplex s' ő magán valo. Es ez okáért nincsenek, sem két, sem több, sem egy más-fal ellenkező Akarattjai Istennek; hanem az Isten Akarattya igen simplex s' egyedül valo, és együgyű.

VIII. Az Isten Akarattjának vadnak fok fele distinctioi, s' meg-külömböztetéfi: de azok-is olyak, a' kik inkább csak nével-valok, hogy sem valósággal volnának.

IX. A' mely dolgok léfznek az Isten ki-jelentett Akarattya, avagy a' parancsola-

b 2

10k

tokbéli Akarattya ellen, nem lésznek az ő kívül, avagy az ő titkos Akarattya nélkül, mely tulajdonképpen Isten Akarattya. Holott semmi nem léssen Isten Akarása, avagy Nem-akarása kívül.

Miről valok a' harmad rendbéli Regulák?
Az Isten decretomáról.

Mitsoda Regulák vadnak az Isten decretomáról?

Tizennégy Regulák vadnak arról:

I. Az Isten Decretoma igen bölcs, igen szabad, magán-valo, há nélkül-valo, örökké-valo, és minden alsob Causákat meg-előző.

II. Noha mindenek szükségesképpen lésznek az Isten decretomára nézven, mindazáltal az ő Decretoma, semmi bűnnek nem oka: Mert a' Decretom nem berez kényszerítésnek, hanem csak meg-változhatatlanságnak szükségesképpen létét.

[Decretum non infert rebus coactionem, sed immutabilitatem.]

III. Az Isten Decretoma nem veszi el sem az okos teremtetett állatoktól a' szabad-

ságot,

ságot, sem az alsob Causáktól a' történetetőséget.

IV. Istennek az El-választásban, vagy a' Meg-vetésben valo decretomát, nem kell fundálni valami olly dolgon, az emberben; hanem mindenestül, az Isten szabad akaratyán és jöteftzésén.

V. igen szorgalmatoson meg-kell különböztetnünk az el-választás és megvetés Decretomát, annak Executiojától s' végbevételétől. Mert a' Decretom örökké és a' bűnelőtt valo; De az Executio időse rént, és a' bűn után valo: A' Decretom egyenlőképpen nézi az embert közönsegesen, a' menyiben ő olly teremtet. állat, ki avagy a' dicsőséget, avagy a' boszszu-állást fel-veheti; Az Executio nézi az embert, a' menyiben ő a' bűnben vagyon.

VI. El-távoztassuk még-is hogy őszve-ne egyelítsük a' Decretomot, annak Executiojával, sem az idyesség, vagy a' kárhózat eszközeit az el-választás, vagy a' megvetés Causáival: Nem teheted a' hitet és a' Christust, az el-választásnak Causájává.

b 3

Mivel

Mivel ezek az idvességnek eszközei: Így a' hitetlenséget és a' bünt-is, nem teheted a' meg-vettetésnek Causájával. Mert ezek nem előtte, hanem utánajárnak a' meg-vettetésnek.

VII. Meg-kell különböztetnünk a' Nem-el választást, avagy meg-vettetést, a' büntetésre való rendelésnek Decretomátul, mely közönségesen hivattatik prædarnationak, s' eleve el-kárhoztatásnak. Mert az első függ egyedül csak az Isten jötezésétől; A' másik pedig az Isten igazságának actusa: Eg'gyik foly az Istentől, a' menyiben ő szabados hatalmu, a' másik is foly ugyan az Istentől; De a' menyiben az Isten igaz: Eg'gyik nézi az embert, a' menyibé ő okos teremtett állat, változható A' másik nézi, a' menyibé ő a' bűnbé esett.

VIII. Szorgalmasan alkalmaztafluk az igaz objectumot, igaz czélt mindenik külön actusra, kiker mi gondolunk lenni az Isten decretomában: Es ugy kell alkalmaztatnunk az örök el-választást és meg-vettetést az Isten hatalmának, Uraságá-

nak,

nak, és jötezésének tulajdonságára: Kell alkalmaztatnunk az idő szerént való el-választást is rudniillik az El-hívást melly nézi az embert a' bűnbén, az Isten irgalmaságának tulajdonságára: Így a' meg-vettetett embereknek a' büntetésre való rendeltetéseket is, vinnünk kell az Isten igazságának tulajdonságára.

IX. Az örök el-választásnak és meg-vettetésnek, vagy el-hagyásnak tulajdon objectuma, az okos teremtettt állat, ki felveheti vagy a' dicsőiséget vagy a' bozfszuállást: A' mint ezt láthattyuk az Angyaloknak el-választásokban, és meg-vetteésekben, a' kik nem voltak a' bűnnék egész térsztájában: Es a' Christus embersége szerént való el-választásában, kiben semmi bűn nem volt.

X. Az el-választásnak és meg-vetésnek Decretoma, egyedül csak az Istenben, ugy mint subjectumban s' fundamentomban meg-marado actus: Az Istentől egyedül, ugy mint Causától vagyon; De az el-kárhoztatás sem eredet szerént az Istentől,

tól, sem fundamentom szerént az Istenben nincsen; hanem ez az Isteigasságából származó cselekedet.

XI. Az ember idveisége az Isten Decretomának és tanátsának rendiben megelőzi az eszközöket. Mivel minden bölcs agens s' cselekedő fel-tétfi elsőben a' véget, és az után rendeli az eszközöket ahoz.

XII. Valamint Isten el-rendeli a' véget, szintén úgy rendel ahoz igen helyes, illendő, és hatható eszközöket is annak a' végnek el-érésére, avagy végbe vitelére. Holott az ő el-választásának és meg-vetésének Decretoma szintén olly meg-változtatatlan, mint szintén ő maga.

XIII. Az Isten felette igen bölcs Agens s' cselekedő lévén, el-szánta magában, hogy az ő saját dicsőségét ki-jelentse, ugymint olyanigen bizonyos és meg-csalhatatlan véget. Azért el-intézett és el-rendelt mindeneiket hogy arra a' végre szolgállyanak.

XIV. Nincsen soha, sőt ugyan nem-is lehet

lehet semmi indító oka, az Isten Decretomának, az Isten szabad akarattyán és joztetésén kívül.

Miről valok a' negyed rendbéli Regulák?

Az egy Istenségbeli három személyek munkájának modgyáról; melyet cselekesznek az ember idveisége egész dolgában.

Mitsoda Regulák vadnak arrol?
Ezek:

I. Az El-választás a' menyiben főtől eredet munka, tulajdonittatik az első Személynek; és a' Fiu ki-szolgáltatása vagy az Atya el-választása szerént.

II. Az Atya tötte bizonyos számu népnek el-választását az örök életre, úgy mint az ő örökségére: A' Fiu meg-váltotta, avagy vőtte azt, a' mit az Atya el-választott vala: Es a' szent Lélek, az Atyától, és a' Fiutól munkálodván, ugyan azt birtokába vőtte, és ki-űzi abból a' bünt és a' Sátánt.

[Mint p. o. valamely nagy urnak, királynak volna mézfűze egy erős Vára, vagy szép Város, azonban,
b s

ban. az ellenség csalárdsággal el-foglalná, Mi lesz? A' Király Fia rejá mégyen, és azt vére ontásával. is meg-vészi az ellenségiül. De azt bizza az ő Atya fiára, ki azt bírja és az ellenség maradékját is abból ki-pusztítja, mint örökből. Így az. Isten szép öröksége voltunk mi, de az esetben a' Sátán el-idegenített és szakasztott vala az Uról. Milőtt? Az egek Királynának az Istennek Fia el-jött és meg-váltott vére ontásával az ellenség kezéből. De immár ő bizott minket a' szent Lélekre, ki bír minket és a' Sátán maradékát, fazarit, a' bűn munkáit ki-űzi belőlünk, meg-szentelés által?]

III. Az ember el-választott a' Christusban ugymint az el-választottaknak fejében; De nem úgy, mint az Atya el-választásának fejében avagy fundamentumában. Mert úgy Az Atyának kellene lenni a' Fiutól, a' ki csak maga, ő magától munkálodik, a' Fiu által.

IV. A' Christus az Atyától El-választott. Ezokaért nem feje az Atya el-választásának: Az Atya szereteti tőtte azt, hogy a' Fiu nekünk ajándakoztassék.

V. A' Christus el-választott; (1) úgy mint Fő, de nem az ő Atyára, hanem az őtagaira nézvé, és úgy ő, a' választottak közt

közt való rendben legelső, és mi ő benne választattunk-el. (2) Ő választott, ugymint a' kegyelemnek kut-feje, de nem az ő Attyához, hanem az ő Attyától, mi hozzánk, ugymint Közbenjáró, és elköz a' mi jóvunkért. Es így ő lőtt mi izolgánká.

Miről valok az ötöd rendbéli Regulák?

A' bűnről.

Mellyek azok a' Regulák, mellyek ez aránt nézik a' bűnt?

Ezek azok:

I. Külömbiséget kell tenni a' meg-lőtt dolgok, ugymint effectumok s' csinálományok között, a' menyiben valamiről, ugymint az önnön causájoktól folynak. (mint. p.o. A' víznek meg-fagyása lesz (az életet-égnek hidegsége után, mint annak effectoma.) és a' között, a' mi csak consequens s' következő dolog, mely léfzen valami, ugymint csak antecedens s' elől-járol dolog után. Mint a' víz meg-fagyása consequense, de nem effectuma a' nap távolylétének: Ugy a' bűn Consequense

quente a' meg-vetteték, nem effectu-
ma s' a' meg-vetetés nem teszi emberben
a' bűnt, hanem annak csak utánna követ-
kezik. Mert Isten az embernek el nem vá-
lasztása által nem öntött az emberben
valami gonoszt, sem ő tőle el nem vőtt
valami jót, a' mi övé lőtt volna: Hanem
csak nem rendelte-el az által hogy az a'
jót ő benne meg-erősítse mely által az
ember meg-halhatna. ,

II. A' cselekedeteknek causalitását s'
munkálkodóságát, a' menyiben a' csele-
keder felsőb októl vágyon, a' hathato és
teherő segítséggel, és ahhoz egyátallyában
valo erő-adással, izintén úgy, mint annak
igazgarását és meg-határozását-is, az If-
tenre kell vinni; De a' bűnt, mely a' cse-
lekedeteknek rendeletlensége és fogyat-
kozásá, az emberre kell vinni, mint an-
nak Authorára. Mivel az emberben, úgy
mint subiectumban s' fundamentumban
vágyon.

III. A' cselekedet, a' menyiben a' go-
nosz akarattul izármazik, és gonosz
végre-

végre-is tart, annyiban vágyon az em-
bertől; De a' menyiben Istentől jo végre
birattatik, annyiban Istentől vágyon.

IV. Nézz az Isten Decretomára, és
meg-látod, hogy az olly meg-állo actus,
melly az Istenben meg-marad, semmit
nem mivelvén, a' teremtett állatokban
semmi vesztiséget nem öntvén, sem va-
lami gonosza a' teremtett állatot nem
kényszerítvén; hanem őtet magának hagy-
ván, a' teremtett-állat, a' maga tulajdon
tetfzéséből hajol-el, az eleibe irott igas-
ság regulájátul, melyben ő teremtetett
vala, Isten az embert jo állapotban ál-
latta volt, tévén őtet az önnön maga dol-
gainak szabados kezdőjévé.

V. Nézz az Isten providentiájára s'
gond viselésére, és ottan meg-látod, hogy
az Isten munkálodik a' bűnkörül, de nem
a' bűnből. Meg láthatod azért a' bűn kö-
rül valo munkáját Istennek.

I. Az Eleve-meg-tudásban, és annak
eleve el-rendelésében. Ter. 50.20.

Mert hiszem valami vágyon, vágyon

az; avagy az Isten akarattya ellen; ha ugy lehetne valami, tehát az Isten nem volna mindenható akképpen; Avagy az vagyon, az Istenakarattya kívül; ha ugy lehetne-is valami, ez következne, hogy az Isten nem volna mindenre vigyázo és miadent igazgató: Avagy pedig, holott így egygyikképpen sincsen semmi, tehát minden vagyon az Isten akarattya-ból. Mert ugyan-is, ki állott az Ur akarattya-nak ellene? Rom. 9. 19.

A' Bűn az igazságnak regulája ellen vagyon, kit Isten irt az ember eleiben; De nem az Isten titkos akarattya ellen, melynek ellene nem álhatni.

2. Itt te meg-látod az Isten munkálását a' bűnös ember természetinek megtartásában. Mert ő benne élünk, mozgunk és vagyunk. Aét. 17. 28.

3. A' bűnnek meg-engedésében.

Aét. 14. 16.

4. A' bűnösnek el-hagyásában.

Esa. 5. 5, 6.

5. Mikor a' vakmerő bűnöst bocsát-

tya,

tya, sőt ugyan ki-adgya a' Sátánnak, és hitván indulatoknak, melly ugymint az igazságnak actusa s' munkája, az ő előbbi istentelenségeknek büntetése. Rom. 1. 24.

6. Ő nékik, az ő éktelen igyekezetek-béli meg-határozásokban. Esa. 8. 10.

7. Szabadságot adván a' gonosz esközöknek, hogy egyebeket fel-indítsanak, és a' gonosza őszitőnőzzenek. 1 Kir. 22. 22.

VI. Nézz a' bűnre, és ottan észrebe vészed, hogy az, a' gonosztol vagyon, fogyatkozása szerént. A' bűnnek tulajdonképpen nincsen semmi szerző oka, hanem fogyatkozó oka. [A malo defectivè.]

Mert a' bűn propriè, s' tulajdonképpen, nem cselekedet, hanem a' cselekedetben való fogyatkozás, görbeség, avagy kitévelyedés: Es így a' bűnnek semmi magán álló valósága nincsen; hanem az csak olyan Privatio, s' hiba, mely azt a' subjectumot, kiben ő vagyon; meg-motskollya.

[Est actionis defectio.]

Mindazáltal, jo Causától vagyon, meg-

en-

engedés és azt jora rendelésképpen:

[A bono permissivé.]

A' bűn ugyan abba n-is vagy on, fundamentumára nézvé n, a' mi jo. Mivel a' cselekedet jo ő magában, de a' cselekedet hibásága nem jo. [In bono subjectivé.]

A' bűn végezetre, ugyan jo végre is vagy on, arra igazgatásképpen. Mivel az Isten, a' fő jo, soha azt meg nem engedné, ha nem tudná, hogy ő azt jo végre fordíthatta.

[Ad bonum reductivé.]

Holott azért a' Bűn

A' cselekedetnek meg-vezése, ő magában.

Tehát ezt is meg-tudt itt, hogy az

A' gonosz tul vagy on, el-tévedésképpen.

A' jó tul meg-engedés szerént.

A' joban, fundamentumára nézve, és

A' jora, a' bölcs Isten igazgatásából.

VII. Istennek a' bűn körül valo munkáit, meg kell gondolni, a' bűnnek kezdetiben, menésében, és végezetiben:

Kezde-

Kezdetiben, a' bűnnek meg-tiltását és meg-engedését gondollyuk-meg: A' meg-tiltásban ezt: hogy ha semmi tilalom nem lőtt volna, nem-is lehetett volna semmi bűn. Mert a' hol semmi törvény nincs, ott semmi bűn nincs: A' meg-engedésben pedig ezt, hogy ha Isten nem akarta volna meg-engedni a' bűnt, a' bűn nem-is lehetett volna. Mert soha semmi az Isten titkos akarattya kívül nem lehet.

A' bűn menésében-is, annak igazgatását és meg-határozását gondollyuk-meg: Midő n az Isten bírja, és meg-határozza a' bűnt, hog tudnillik, mikor légyen az, meddig tartson, és mitsoda mértékig tellyék.

A' bűnnek végén, avagy el-végezésében pedig, meg-látzik az Isten munkája, midő n az ő Isteni irgalmasságát meg-mutattya némellyeknek, bűnök meg-bocsátásában; Igasságát vizsontag, egyebeknek meg-büntetésekben.

III. R E S Z.

A' Meg-váltástrul.

Mitso-

természeti általé, vagy mindenik által vitte a Christus véghez?

Mindenik természeté által. 1 Tim. 2. 5.

Meg-tetszik hát innét, hogy a' Christus, mind két természeti szerént Meg-váltonk és Közben-járonk minékünk?

Igen-is meg, Még pedig ilyenképpen:

1. Ő fel-vőtte az emberi testet, hogy akképpen, Isten és ember lévén, a' Meg-váltás tisztához alkalmas személy lenne, az ellenkező két fél, úgy mint, a' meg-haragutt Isten, és az el-fajult emberi nemzetnek őszvebékeltetésére. 1 Tim. 2. 5. 6.

2. Ő Ember volt: hogy az emberekért szenvedgyen: Es egyszer s' mind, ő Isten is volt, hogy az ő szenvedésének véghe-tetlen bőcsi, érdeme, és meg-becsülhetet-le árra légyen, mellyel az ember Meg-váltatásának egészlen eleget tegyen.

Sid. 2. 14. 15. 17.

3. A' Christus úgy vitte véghez a' Meg-váltásnak tisztit, mind két természeti szerént, hogy a' Meg-váltás munkájában való közöfség; De a' munkálodo természetek

ben

ben, a' cselekedet modgyának és erejének volt külömbége: A' Christus szenvedett az ő emberi természetiben; De el-viselte, és meg-győzte a' dolgokat, kiket ő szenvedett, az ő Isteni természetinek hatalma által: ő eleget tött az ő emberi természetiben; De ereje, méltósága, hathatósága és alkalmaztatása, a' Meg-váltásnak és elégtételnek, származott az ő Isteni természetiből.

Sid. 9. 14. és 5. 5. A ct. 20. 28.

A' Christusnak olyan rövid szenvedése, hogy tehet az Isten véghetetlen igazságának eleget? Es miképpen engesztelhetette volna mi hozzánk. az Isten örökké való jó kedvét, az által?

A' Christus szenvedésének véghetetlen érdeme foly az ő véghetetlen Istenségétől. Ez okáért, mint az ember bűne, mely jol-lehet ő magában nem véghetetlen, de mindazáltal lőtt véghetetlenné, mivel-hogy az Isten véghetetlen igazsága ellen lőtt: Ugy a' Christus szenvedése is, noha idejére nézve, nem véghetetlen, mindazáltal

által az Istenség ereje és érdeme által, lőtteg
véghetetlenül. Act. 10. 28.

De ugyan még-is azt kérdelem: A' Meg-
váltásnak munkája miképpen tartozha-
zik az Isteni természetre; Holott az
Isteni természet, sem nem szenvedhet-
te, mivel az meg-váratlan: sem meg-
nem halhatott, mivel hogy az meg-hal-
hatatlan?

Meg-lehetett az, a' személyi eg'gyesü-
lés által. Mert az Isteni természet meg-je-
lentvén magát a' testben, és az emberi ter-
mészet-is, eg'gyé lévén az Isteni termé-
szettel, a' személyi eg'gyesülés által: Va-
lami lőtt, a' két természeteknek eg'gyike
által, szintén annyiban vétettetik az, mint
ha mind a' két természetek cselekedte-
 volna azt.

Ján. 1. 14. Phil. 2. 7, 8.

Hányféle a' Christus Meg-váltoi tisztja?

Háromféle:

1. Ó Prophera, és akképpen tanét
2. Fő Pap, ugy áldozik és meg-szentel
3. Király, és ugy bir, oltalmaz és ig

at. Egy szoval: A' menyiben Prophe-
ta, ki-hirdeti: A' menyiben Fő Pap, ki-
nyeri: A' menyiben pedig Király, reá
szabja az idveiséget az ő népére.
Act. 3. 22. Sid. 10. 10. 14. Eph. 5. 25, 26, 27.

Esa 9. 6. 7.

Még-is mutasd-meg nékem bővebben, mit
tészzen a' Christus, a' menyiben ő Propheta?
Meg-mutatja a' mi bűn miatt valo
nyavalyáságunkat, és a' kegyelem-ből va-
lo boldogságunkat. Ján. 1. 9, 18. Mát. 17. 5.
Miképpen cselekedti azt?

Külsőképpen a' Törvény és az Evan-
geliom prædicáltatása által: Belsőképpen
a' mi elménknek és értelmünknek meg-
világosítása által. Mát. 4. 17. Esa. 60. 1.

Eph. 4. 11. Ján. 5. 25. 1 Ján. 2. 27.

Mit cselekedett a' menyiben Fő Pap?

Meg-váltott minket a' kárhozattul, és
az Isten jó kedvét és kegyelmét nekünk
nyerte, s' hozzánk edeséttette.

Sid. 2. 17. Solt. 10. 4, 5. 1 Pet. 2. 24.

Mi módon cselekedte azt?

1. Meg-örizvéna' törvényt, és annak

éle-

ve csatoltattak, mellyek refzik őtet egész, tellyes és tőkélletes Meg-váltová: De ezek egyedül csak az Isten választott népére tartoznak.

Rom. 8. 33. 34.

VII. A' Christus belsőképpen nem tanét mindeneket, a' menyiben ő Prophe-ta, Mát. 13. 11, 12, 13. Sem lelkiképpen nem uralkodik mindeneknek szivekben, a' menyiben ő Király, Rom. 10. 16. Ezokáért meg sem holt ő mindenekért, a' menyiben Fő Pap. Mert a' Christus tiszteli egyenlőképpen terjednek ki.

VIII. A' kikért a' Christus meg-holt, azoknak adattatik a' meg-világosító Szent Lélek, Hit, Reménség, Szeretet, és a' több minden idvésséges Kegyelemek, Rom. 8. 31. 32. De ezek nincsenek minden emberekben.

2 Thef. 3. 2.

IX. Ha a' Christus le-tőtte az ő életét és meg-fizette a' meg-váltás árrát, mindenekért: Tehát az Isten igazsága, melynek immár eleget tőtt a' Christus halála, nem büntethetne meg némelleyeket ujjonnan

hamiság

hamiság nélkül; De (a' mint jól tudgyuk) méltán meg-bünteti az Isteni igazság a' hitetleneket, még a' pokol veszedelmével is.

Mát. 20. 28. Efa. 53. 11. 12.

Miben áll ez a' Meg-váltás, mellyet a' Christus így vitt-véghez?

Háromban:

1. Az Isten igazságának lőtt elégtételben, mellyet tőtt a' bűn tellyes büntetésének szenvedése által.

Mar. 10. 45. Efa. 53. 5.

2. Az Isten törvényének bé-töltésében, tőkélletesen engedvén annak.

Mát. 5. 17. Rom. 10. 4.

3. A' mi meg-szabadtatásunkban, a' bűnnek hatalmától, és annak méltó átkától, reánk ruházván, mind az ő cselekedő, s' mind pedig szenvedő engedel-mességével érdemlett jó-téteményeit.

Rom. 8. 2, 3. 2 Cor. 5. 15.

Miért kellett ez büntetést szenvedni a' Christusnak?

Mert különben nem lehetett meg-sza-

badulás az örök haláltul.

Sid. 9. 22.

Hát a törvént miért kellett be-tölteni?

Mert másképpen nem lehetett az örök
élethez el-vétele.

Rom. 5. 18, 19.

*Miért kell a Christusnak mind cselekedő-
s mind szenvedő engedelmeségével ér-
demlett jognak reánk ruházatni?*

Mert különben a mi bűnünk el nem
töröltetik: Tökéltlenségünk, felszeg-
ségünk el-nem fedeztetik: Személyünk
és cselekedetünk nem kedveltetik: Sőt az
Isten ellenünk fel-lobbant haragja-is meg-
nem engeszteltetik. Phil. 3. 8, 9, 10.

Rom. 8. 8, 9, 10. és 7. 5. és 6. 22, 23. Péld. 15. 8.

*Miképpen, és hennét tudhatni-meg, a mi
Meg-váltatásunknak titkát?*

Az Evangéliomnak Predicáltatása által
Luc. 24. 25, 26, 27. Act. 10. 43.

*Miképpen foghatjuk és kapcsolhatjuk
magunkhoz ezt a mi Meg-váltatásunkat?*

Csak az igaz Hit által. Ján. 3. 16.

Mi végre váltattunk-meg a Christustul?

Hogy

Hogy Istennek szolgállyunk örökké,
igaz szentségben. Luc. 1. 74, 75. Tit. 2. 14

*Mitsoda hasznait kell magunkban látnunk,
és érzenuünk a mi Meg-váltatásunknak?*

Ennek kiváltképpen, hét kellemetes gyümöl-
csei vadnak helyekéck kell bennünk lenni:

I. A' Sátán rabságátul való szabadság.

Sid. 2. 14. 1 Ján. 3. 8, 9.

II. A' bűnnek halála és időklése.

Rom. 6. 5, 6.

III. A' jó életnek meg-ujjulása.

1 Cor. 5. 7, 8. Jel. 5. 9, 10.

IV. Istennel való meg-békélés.

Rom. 5. 1. Col. 1. 20. Eph. 2. 13.

V. A' mi sziveink, és az Isten parancso-
lati között való szent meg-eg'gyezés és
abban gyönyörködés.

1 Ján. 5. 3. Rom. 7. 22.

VI. A' mi lelkünk-isméretiben való
mennyei békeféség és csendeség.

Rom. 5. 5. 1 Ján. 3. 21.

VII. Az halál félelmében való szent
győzedelem.

1 Cor. 16. 55, 56, 57.

sülélek.

1 Cor. 1. 9.

2. Hogy ők szerelsék, félyék és tisztelyék az Istent, a' Christusban.

Jer. 32. 39, 40.

3. Hogy ők erősítsék-meg az ő elválásztarátokat magokban. 2 Pet. 1. 10.

4. Hogy ők illendők legyenek, a' mennyei dicsőségnek örökségében való bé-menetelre.

2 Pet. 1. 3. Jel. 21. 27.

Kitsodák hivattatnak ekképen?

Az Igenek külső predicaltarása által, mind jok s' mind gonoszok hivattatnak.

Mát. 13. 47, 48. és 20. 16.

De a' Szent Lélek belső hívása által, csak az el-választottak hivattatnak.

Act. 14. 48 Rom. 8. 30.

Micsoda tulajdonsági vadnak az El-hívásnak?

Ő kiváltképpen való.

1. Az el-hívás szabados.

Ján. 3. 8. Rom. 8. 23. Efa. 44. 6, 7.

2. Szent az. 2 Tim. 1. 9.

3. Ellene álhatatlan, és meg-gátolhatatlan.

tatlan. Ján. 6. 37. Efa. 55. 10. 11, 12, 13. Ezech. 36. 25, 26.

4. Tulajdonképpen és hathatéképencsak a' választottaké. Act. 13. 48.

5. Meg-változhatatlan az.

Rom. 11. 29. Jer. 32. 40.

Miről tudhattya-meg ember, hogy ő hathatéképpen El-hivattat?

Kilencz magával járó jegyei vadnak az El-hivattatásnak, melyekből azt meg-tudhatni.

Melleyek azok?

I. Az igaz meg-világosítás, mely által az ember láthattya az ő nyavalyáságát, a' bűn miatt; Es egyszer s' mind nézheti az Isten irgalmaságának gazdagságát, a' Christusba, az őfaját lelke jóvára. 1 Pét. 2. 9.

II. Egész gyűlölete azoknak a' bűnöknek melleyek az előtt néki igen gyönyörűségesek, és szerelmetesek voltak.

Hof. 14. 8, 9. Efa. 30. 21, 22. Luc. 19. 8, 9.

III. A' gonosz társaságnak meg-vetése, utálása, a' jonak pedig kedvellése.

Solt. 16. 3. és 26. 45. és 1. 3, 9, 21, 22. és 119. 115.

IV. Azt az El-hivattatást, meg-ékesítő jó életnek és kegyelemnek kellemetes mértéke, arra valo szent igyekezettel, hogy ő úgy járjon és éllyen, mintához illik. Eph. 4. 1. 1 Thes. 2. 12.

V. Kiváltképpen valo készség arra, mint vihesse végben az Urnak minden parancsolatit.

Gal. 1. 15, 16. Enek. 1. 4. Solt. 119. 32.

VI. Arra valo szorgalmatos igyekezet miképpen lehessen békeségben minden emberekkel, mind addig, a' mig lehet; De kiváltképpen, az Isten népével.

Rom. 1. 28. Col. 3. 15. 1 Cor. 7. 15. 1 Pet. 3. 8. 9.

VII. Az Istenhez valo szíves bizás s' ragaszkodás, és az Isten igazságának alhatatos vallása, minden állapottaiban.

1 Tim. 6. 11, 12. Luc. 9. 23. 26.

VIII. Nagyra becsűlése ennek az El-hívásnak, és az eszközöknek, melyek által az ember El-hivattatik.

Phil. 3. 14. Solt. 119. 72.

IX VI

IX. Vigasztalásos meg-tapasztalása az Isten jól rendelésének, és igazgatásának, minden dolgok körül; hogy mindenekben azt cselekedzi Isten, a' mi leg jobbnéki, el-hivattatottnak.

Rom. 8. 28. Ter. 41. 52. és 50. 20.

En ez két rhytmusokban foglaltam, hogy elmémben rendel meg-tarthassam?

Világos, búnt Gyűlöl, roszszat Utál. Jól él Képz. Békes. és Bizik. Böcsűll, mindent Remél.

Az ember Nyavalyáságának, Meg-váltásának és El-hivattatásának tudománya, mitsoda gyámölcsöket terem azokban kiket az életre el-rendelt?

Tíz külön külön ajándékokat és kegyelmeket szerez azokban.

Mellyek azok?

Ezek rend szerént:

1. Világos látása, a' mi jajos és unalmas állapotunknak, a' romlott természetben. Péld. 30. 1, 2. 1. Cor. 3. 1. 18. Rom. 7. 9.

11. Valóságos érzése, a' mi nyavalyáságunknak, a' bűn által.

Rom. 7. 24. Solt. 38. 4.

c 7

III. A°

Rom. 3. 22, 24. 2 Cor. 5. 21. Solt. 32. 1, 2.
Hány féle a' Meg-igazítás?

Kétféle: } Törvény által valo. Rom. 2. 13.
 } Evangéliumból valo. Rom. 5. 18.

Mit soda a' mi Meg-igazításunknak Ma-
terijára, tudniillik, a' miből az áll?

A' Christusnak mind cselekedő, s'
mind szenvedő engedelmsége: egyfzer
s' mind az ő eredet szerént valo igasága.
Rom. 5. 19. Gal. 3. 10. és t.

A' Christus eredet szerént valo igasága,
mi módon lehet része az ő elégtételének,
és a' mi Meg-igazításunknak?

I. A' Christus eredetbéli Igasága, meg-
felele a' mi eredetből valo bűnünknek.

II. A' Törvény nem csak cselekedő
engedelmiséget, hanem eredetből va-
lot-is kíván, sőt ugyan tökéletes eggye-
zőséget-is a' törvénnyel.

III. Az egélz Christus miénk, és va-
lamivé ő lőtt, valamit ő tött, avagy volt;
ő azzá lőtt, azokat tötte, és ő volt mi é-
rettünk mindenekben. Esa. 9. 6. 1 Cor.
1. 30.

A' Christus

A' Christus cselekedő engedelme szintén
ollyan szükségese, a' mi Meg-igazulá-
sunkra, mint az ő szenvedő engedelme?

Ugy vagyon: Mert

1. A' miképpen a' Christus szenvedő
engedelme szükséges volt, a' mi bűne-
inknek el-törlésére, szintén ugy szüksé-
ges volt az ő cselekedő engedelme-is az
örök életnek meg-nyerésére. Holott
nem csak szenvedés kellett a' törvény bé-
töltésére, hanem cselekedés-is, mellyért
az élet ígértetett.

2. Valamint kötelez a' törvény a' bűn-
tetésre, fenyegetvén az halállal azokat,
kik azt által-hagják, Deut. 27. 26. Ugy
kötelez az engedelmiségre-is, életet i-
gérvén azoknak, kik azt cselekefzik.

Lev. 18. 5. Luc. 10. 28.

3. A' miképpen meg-felele a' Christus
szenvedő engedelme az ember bűn-ér-
demének, és kárhoztatásának; szintén
ugy az ő cselekedő engedelme-is az em-
ber igaság-nélkül valo szűkölködésének.

A' bűnnel örökké őszvekkötetett an-
nak

nak kárhozzátarása és rutsága: Kárhozzátarásáért szenvedett a' Christus; Rutságáért pedig szentül élt. Így különböztethetjük meg ezeket, de voltaképpen nem kell egymástul el-izakasztani.

Hány részei vadnak a' meg-igazításnak?
Kettő:

1. A' Christus igazságának Tulajdonétása a' hívő személynek, mely általa a' hívőnek vétkei el-fedeztettek, és ő immár úgy kedveltetik, mint igaz, a' meg-kegyelmező Isten tekinteti előtt. Phil. 3. 8, 9, 10.

2. A' bűnnek bocsánattya, mely által az hívő meg-fizabadul a' bűnnek érdemtől, kárhozzátarásátul, és büntetésétül.

1 Pet. 2. 24. Col. 1. 21, 22.

Mitsoda indéto okai vadnak a' Meg-igazításnak?

Annak belső Indéto oka, csak az Isten kegyelme és könyörületessége.

Rom. 3. 24.

Külső indéto oka pedig a' Christus cselekedő és szenvedő engedelmeségének

nek érdeme és hathatósága.

1 Jan. 1. 7. 2 Cor. 5. 18, 19.

Mitsoda annak Formája?

A' Christus igazságának tulajdonétása a' hívőnek. 2 Cor. 5. 2. 1 Cor. 1. 30. Jer. 23. 5.

Mitsoda a' mi meg-igazításunknak eszköze?

Az élő hit, mellyel a' hívő el-vészi, magához kapcsolja a' Christus igazságát. Rom. 3. 28.

Csak egyedül a' Hit által igazításunké mi meg?

A' Meg-igazítás Actusában, cselekedtetésében, csak egyedül az igaz Hit által; jóllehet az az igaz Hit, nem csak egyedül ő maga vagyon, a' Meg-igazításott személynek szívében és jó életében.

Rom. 3. 28. Galat. 5. 6. Eph. 2. 8, 9, 10. Jac. 1. 17.

Mitsoda a' Meg-igazító Hit?

Az a' szívnek oly szent és álhatatos meg-nyugovása, mellyel a' hívő Istenre támaszkodik, a' Christusban, ugymint

az örök életnek, egyetlen egy, és elég-
séges Authorában, szerzőjében, Esa. 10.
20. Solt. 37. 3, 4, 5. Rom. 10. 11. 2 Cor.
3. 4. és 5, 6, 7, 8. Tórv. 30. 20.

*Mitsoda természeti vagyon az hitnek kö-
zönségeffen?*

Hogy az által az Urhoz ragaszkod-
gyunk, és ő reá bizzuk s' velsük magun-
kat, és a' mi terheinket, minden állapa-
tinkban. Jof. 23. 8. Aét. 11. 23. 1 Cor.
6. 17. Solt. 55. 23. és 61. 8. 1 Pet. 5. 7.

*A' Hitnek természete még-is kíváltké-
pen mit foglal-bé ő magában?*

1. Annak tudását, a' mit Isten előnk-
ben ad, hogy hidgyúk azt,

1 lán. 4. 16. lán. 10. 38. és 17. 3..

2. A' kegyelemnek előnkben adatta-
tásával való meg-eggyezést, arra való
hajlást. lán. 3. 33.

3. Az Istenhez való kegyes indulatot.
A' honnét léfzen az örök élet ígéretinek
nagyra becsüllése, és a' Christus által va-
ló Isten szerelméhez képest, mindenek-
nek semmire becsüllése.

Tórv.

Tórv. 4. 4. és 11. 22. Enek. 1. 2. Solt. 63. 1, 3.

4. Ahétatos kívánságot az Evange-
liomban ki-jelentett boldogságra.

Esa. 55. 1. Gal. 5. 5. Luc. 2. 25.

5. Az Istenen való meg-nyugovást, és
bizást, a' Christus által, azoknak a' jok-
nak meg-nyeréséért, melyeket Isten né-
künk előnkben ad az ő igéjében.

Ier. 17. 7. lán. 6. 68.

6. Az örök életnek Christusban lőtt
ígéretinek, el-választását, és úgy meg-fo-
gását, hogy azt immár sajátunká tesszük,
lán. 1. 12.

*Miben áll a' hitnek valósága és tökéletes-
sége?*

A' mi választásunkban és meg-fogá-
sunkban, midőn a' Christust magunknak
ki-választyuk, úgy mint alkalmas és
egyedül elégséges elközt, ki minket vi-
gyen az életre.

Enek. 2. 16. lán. 20. 28. Solt. 119. 30. 31.

Min fundáltatik és épéretik a' Hit?

A' szent Írásokon egyedül, melyek-
nek Authora a' bölcs Isten.

Rom.

Rom. 3. 4. 1 Cor. 2. 5. 2 Pet. 1. 19, 20.

A' hívésnek az az actusa, cselekedése, honnét csirázik és származik?

A' Szent Léleknek, ugy mint annak szerző okának, belső munkálkodásából, és bizonyos el-hitetéséből,

1 Cor. 12. 3, 11.

Mitsoda külső és rend szerént való eszköz által léssen az hit?

Az Isten igéjének hűséges prædicáltatása által. Rom. 10. 14, 15, 7. Eph. 1. 13. 1 Cor. 1. 21. 1 Cr. 3. 15. Esa. 57. 19. Act. 13. 42, 43.

Mitsoda a' Hitnek objectuma, czéllya?

A' Christus, a' menyiben Meg-válto a' hitnek minden közbevetés nélkül való objectuma; és ugy az Isten leg végsőb czél, Mert mi a' Christus által hiszünk az Istenben.

Rom. 6. 11. 2 Cor. 3. 4. 1 Pét. 1. 21.

Mire viszi a' Hit, az hívőnek szívét, hogy igaz vigasztalást találjon?

A' Christus érdemére: Es a' szent írásbéli ígéretekre: Es az Isten gondviselésére. Ján. 14-12. 2 Tim. 1. 12. Rom. 4. 21. Sid. 11. 13.

Mitsoda

Mitsoda a' hitnek subjectuma, fundamentuma, és mint egy ülőszéki?

Az Ujjá-született embernek szíve, és akarattya. Rom. 10. 10.

Honnét tetzik az meg, hogy az Akarat inkább széki a' hitnek, hogy sem mint az Ertelem?

1. Mert a' hit választo tehetségnek, és a' Christusban való csimberkedésnek actusa, cselekedése, és a' Christusnak mi látatunká tévése; A' mely többet téssen, hogy sem mint ez az Ertelemnek Actusa, cselekedése lehetne.

Ján. 1. 12. és 6. 35.

2. Mert jollehet az hitnek örökké előtte jár rend szerént, az Evangeliumnak némely ismérői, tudása; Mindazáltal, nem olly idvelséges tudás az, mely attul különbözne, mely sok megvetettekben-is vagy on, hanem ha ezt, mind követi az Akaratnak-is actusa, cselekedése, akarása, s' mind penig egyszers' mind függ attul.

Ján. 7. 17. és 8. 31, 32. 1 Ján. 2. 3.

3. Mert

3. Mert a' hit eggyesét minket a' Christussal, és ezt téfzi, hogy mi hozzá szabjuk, és fel-adgyuk mi magunkat Istennek a' Christusban. Ez-is nem az Ertelemnek actusa, hanem az akaratnak eg'gyet-érté-
le és munkája. 2 Cor. 5. 14. 15.

4. Met az értés, a' tudás, és isméret, ő magában kőz a' hiveknek, az hitetlenek-
kel, sőt az őrdógokkal-is. Jac. 2. 19. 20.

Mint p.o. A' kapu kell bémenned a' városba, de nem ott, hanem oda bé lakol a' piatz körül, ott vagyona' te házad, bőlrod, ott kereskedel, munkálodol. Így, mint egy kapu, az Ertelemnek tudása, ismérle s' eszébe-vévése által, megyen ugyan a' szívbe a' hit: De mindazáltal nem ott, hanem az Akaratban, mint egy bőlban, Miv-
helyben lakik, munkálodik. Szegény kalmár az, a' ki csak a' város kapujában vonfza-meg magát, és belyeb nem megyen a' piatzra. Az ollyant alig tartanák kalmárnak-is. Mert ha kalmár, odabé piatz az ő helye. Ugy it- is inkább helyheztesűk azért az hitet, az Akaratnak bolyában, hogy sem az Ertelem Kapujában.

*Mitsoda rendel, és mitsoda gráditson
készteti Isten, a' hivesre azokat, kiket
az életre rendelt?*

1. A'

1. A' Törvény által
2. Az Evangeliom által.

Mi modon a' Törvény által?

1. Meg-világoséttya a' bűnöft, hogy láf-
sa az ő nyavalyás állapotját a' bűn miatt,
annak érdemlett büntetésivel, kárhozza-
tásával. Rom. 3. 20. és 7. 7. 9.

2. Meg-győzvé a' bűnöft, hogy ő
az a' méltán el-marasztatott vétkes sze-
mély, kinek az Isten postája és követé,
sőt mint egy meg-sententiázo birojul
küldött embere szol. 1 Cor. 14. 24. 25.
2 Sam. 12. 7.

3. Fel-ébreftvén őtet az ő testi bátor-
ságából, meg-töltvén az ő lelkét rette-
gessel, és meg-mutatván néki a' törvény
bé-töltésének lehetetlenségét, sőt érez-
tetvén ő véle, az ő bűne büntetésének el-
vifelhetetlen szenvedését, és büntételei-
nek vigasztalás nélkül való léteket.

Ter. 4. 7. 13. Act. 16. 29. 30.

*A' kik körül így munkálodik a' Törvény,
azok mind a' hívésre vitetnek az ontol?*

Nem. Mert sok Meg-vettettek és sok
a hypo-

hypocriták meg-győzettetnek, meg-rettentetnek ekképpen, és ugyan csak azokban maradnak. Terem. 4. 13. Mát. 27. 3, 4, 5. Aét. 24. 25, 2 Cor. 3. 6.

Mindazáltal rend szerént, mind azokban, kik az életre rendeltettek; ha csak valamenyére-is, de ekképpen munkálódik az Isten törvénye elsőben, és úgy vitetnek elő a' hitre, az Evangéliom által.

Jerem. 31. 18. Aét. 2. 37.

Minekutánna így el-készítettek az emberek, hogy hogy viszi elő az Isten őket az Evangéliom által?

1. Az által önékik kiáltat orvosságot és gyógyulást, az ő bűn miatt el-sanyarodott szegény lelkeknek könnyebbülésére, és az ő illy igen meg-háborodott és fehbettett lelkek isméréstinek meg-enyhődésére. Efa. 61. 1, 2. Mát. 11. 18. Ján. 3. 16.

2. Az ennyére el-nyomorodott bűnös biztattatik, az Evangéliom által, közönségesen, hogy az Isten irgalmas, és hogy vagyon orvosság a' Christusban az olyan bűnösöknek: Eset közönséges maga biztatása

tatása által meg-erősítetik az illyen bűnös, a' kétségben való esés ellen; Jollehet ő semmi olly kiváltképpen való magára szabását annak nem teheti, még akkor. 2 Sam. 24. 14. Solt. 130. 7, 8. Efa. 55. 6, 7. Sir. 3. 22, 23. Ezech. 10. 2, 3. Dan. 9. 9.

3. Midőn ez így lőtt, ottan az ő saját nyavalyáságának elmélkedése, az Evangéliomnak drága édes szava, és az Isten szerelmetes irgalmának meg-gondolása, a' Christus által, munkálkodván ő benne, az ő szíve meg-gyul, alázatosodik, tanéthato, hajlo és töredelmes lézen, a' bűnért, és az ollyan nagy szeretetű és hofszu-túró jó Istennek bocsátelencéért.

Zach. 12. 10. Rom. 2. 4.

De hogy tudhattya meg ember, hogy az ő Törődőrsége nem Törvényi, hanem ugyan Evangéliomi?

A' törvényirettagés vagyon főképpen csak a' büntetés félelméből, a' lélek ott még-is meg-keményedve maradván; De az Evangéliomitöredelmesség vagyon kiváltképpen

váltképpen a' bűnért, mely ezt szerzi emberben, hogy a' szív valoba meg-lágyuljon, és a' bűn szívesen, mélyen és alhatatosan meg-síratassék. Solt. 31. 10, és

38. 3, 4, 5. Zach. 12. 10. 2 Cor. 12. 7.

Mint p. o. Azért bánkodott, tördődött Judás; Mert jó eleve meg-látta, hogy ő az örök kínra jut. (Mat. 27. 3.) Péter pedig azért buskodott és keservesen sírt; Mert bánta hogy Isten ellen vétett az ő édes Mesterét meg-tagadván. Mat. 26. utolsó.

Midőn az Evangéliom, mint szintén a' tűz meg-olvasztotta és lágyította a' bűnösnek kemény kőv szívet; Mit cselekeszik az még-itt tovább?

Az ő benne még-is szűli;

1. Végso meg-verését, szégyenlését, és utalását, minden ő elábbi vétkes életrének. Esa. 30. 22. Jer. 31. 19.

2. Az ő bűnének szíves egész meg-valósát és terhelését.

2 Sam. 12. 13. Siral. 3. 40, 41. 1 Tim. 1. 19.

3. Meg-üresíti az őtet, az ő tulajdonjóságáról való maga hitségétől, ezt szerzvéen ő benne, hogy ő végképpen meg-tagadgya önnön magát.

Rom

Rom. 7. 18. 1 Cor. 3. 18.

4. Ezt cselekeszi ő benne, hogy ő ohajtozik az Istenhez, az őtet vezető igazgatásért, és reménkedik, hogy őtet vigye-ki e' veszélyes esze-veszett állapotából, egyszer s' mind esedezik az Isten előtt, könyörögvén a' vigasztalásért.

Solt. 51. 8, 9, 10, 11, 12. és 143. 8, 9, 10.

5. Midőn így meg-érzette az ő igye-fogyott lelki szűkségeit, kétségben elvén az ő magában való segítség felől, és meg-látván az Isten kívánatos maga-ajánlását, és a' Christus által való meg-irgalmazásnak felséges voltát; Ő azontól, minden dolgok fölött, leg inkább kívánnya az ő bűneinek bocsánattját, és az igaz hitet, mellyel ő, az ő saját lelkének Christus által lőtt Isten irgalmaságának ígértit el-hiheffe.

Esa. 26. 8, 9. Solt. 143. 1, 2, 6. Luc. 18. 13.

6. Ő továbbá, telyes igyekezettel szorgalmaskodik az éfszókókkal való élésben mellyek által az hitre juthasson.

2 Pet. 1. 10.

d 3

Addig

Addig soha nem nyughatik, míg magának valami bizonyosodást nem szerezhet. Solt. 38. 34. és 116. 2, 3, 4.

A hétozik, éhezik és szomjuhozik az után. Solt. 63. 2. Mát. 5. 7.

Ó Magaelöl el-veri, el-űzi, valami őtet meg-gátolhatná. Mát. 13. 44, 45.

Várja az Urat békeféléggel. Efa. 28. 16.

El-kezdi végre hinni szívében, hogy ő el-vészi azt, nem fokára, a' mit ohajt.

Solt. 103. 8. Márc. 9. 24. Sid. 10. 37.

Es ottan az Isten el-peccétli az ő lelkében a' bűnnek bocsánattya, és alkalmatoséttya őtet, hogy el-hihesse azt.

Solt. 116. 6, 7, 8. Eph. 1. 13, 4.

Menyire megszűz mehet, az idvességnek után, a' meg-vettetett ember?

El-méhet tizennégy grádicsokig. Mellyek azok?

I Ó meg-tudhattya, és meg-ismérhetti az igazságot.

Luc. 12. 47. 1 Cor. 13. 2. 1 Pet. 2. 21. Ján. 9. 41.

II. Ó meg-háborodhatik lelki-isméretiben az Ige hallása által. Act. 25. 25.

III. Ó buslakodhatik, veszekedhetik magában, a' bűn körül, minekelőtte meg-cselekedné azt. Márc. 6. 26.

IV. Ó tellyes lehet szomorúsággal, a' bűn cselekedet után. Mát. 27. 3, 4.

V. Az ő bűnét meg-vallhattya, a' nyomorgattatásnak idején. Kijöv. 9. 27.

VI. Ó-is könyörögget, sőt egyebet-is kérhet, hogy ő erette könyörögjenek gyótrelmének idején. 1 Kir. 21. 27.

VII. Ó nagy becsüléssel és költéssel lehet az Ur szolgálatyában, és a' körül.

Ter. 4. 3. Efa. 1. 11, 12, 13. Mic. 6. 6, 7.

VIII. Ó világos és dicősféles vallását teheti a' kegyesség utának.

Efa. 58. 2, 3. Ezech. 33. 31. 32. Mát. 25. 1, 2, 3. Ján. 6. 26.

IX. Ó veheti örömet, és valamenyére meg-kostolhattya az Isten beszédének édeségét. Mát. 13. 10, 21. Márc. 6. 20. Sid. 6. 5.

X. Ó ugyan meg-is jobbéthattya az ő életét némely dolgokban, sőt buzgo lehet: Es annyira el-rávoztathattya e' világak meg-fergettetését, hogy senki őtet

nem kárpálhattya és vádolhattya, valami nyilván való gonofsággal. 1 Kir. 21. 28, 29.

2 Kir. 10. 28, 29. Márc. 6. 20. 2 Pet. 2. 20.

XI. Ő csudálkozhatik, és álmélkodván meg-is indulhat, az Isten rendelésiben meg-jelentett dicsőfséges dolgokon.

Luc. 4. 22, 23.

XII. Az jovalhattya és dicsérheti a' jo Predicátorokat, el-járhat a' jo társaságba és gyülekezetekbe, és kívánhattya az ő benne való jo ajándékokat, és mennyei kegyelmeket. Ezech. 33. 30, 31, 32. Mát. 25. 1, 8.

XIII. Ő gyönyörködhetik az Ur házába való járásban, ragaszkodhatik a' Christushoz valamely nagy háboruságban, sőt némely belső, de mindazáltal csak közönséges munkálodás szerént el-is hitheti ő magával, hogy ő az Istennek kedvében vagyon. Péld. 14. 12, Efa. 1. 15, 26, és 58, 2, 3, Mát. 13. 21.

XIV. Ő bővön adakozhatik a' szűkölködőknek; sőt végre, a' mi nagyobá halált-is el-sznvedia' Christusért,

1 Cor.

1 Corinth. 13. v. 3.

Nem nagy szomorúságokra leheté ez az Isten fiainak, hogy a' Hypocriták-is ily mészze mebernek az idvességek után? Es hogy az Isten fiai ily nehezen különböztetteffenek meg azoktól?

Nem; Sőt inkább annál szorgalmatosabban kell igyekezniek, hogy azokon túl meheffenek, és az ő El-választásokat és El-hivattatásokat meg-erősítsék és bizonyosítsák. Mát. 5. 20. 2 Pét. 1. 10.

Az Isten fiai még mennyiben mehetnek tovább a' Hypocritáknál?

Szinte tizenkét dolgokban:

I. A' bűnnek közönségesen, egész és telyes gyűlölésében. Solt. 66. 18. és 119. 104.

II. Az Istenhez erőssen, és álhatatosan való támaszkodásban.

Solt. 62. 8. Rom. 8. 38. Col. 2. 7.

III. Az Istennek szives szeretetiben, az ő Isteni természetinek tisztaságáért, és szeltemettségéért.

Törv. 6. 5. Enek, 2. 5. Mát. 10. 37.

d 5

IV. Az

IV. Az Isten egész beszédéről, és idvességes Igéjéről való elmélkedésben, és szent örömben.

Solt. 119. 14, 15, 16, 143. Jer. 15. 16.

V. Az Isten egész akaratyához lelki vidámsággal való engedelemben.

Solt. 40. 8, és 110. 3. és 119. 128. 1Ján. 5. 3.

VI. A' szíves tisztaságnak, és tökéletességnek kívánásában, nagy ohajtozással.

Solt. 139. 23, 24.

VII. A' szent hivataloknak, és tiszteteknek álhatatossággal való gyakorlásában, és arra való igyekezetben, hogy jó lelki ismertetit meg-tarthassa, mind Istennek s' mind az embereknek mindenkoron.

Job. 27. 6, 11. Aét. 24. 26.

VIII. Lelkében valóba szegény létéből, úgy hogy merőven ki-vitetvén ő magából, sőt minden egyéb dolgokból-is, (holott sem magában, sem egyéb dolgokban, semmit-is az ő szegény lelke éltetésére nem kaphat) a' Christushoz folyamodik egyedül, minden elégségért.

Ela. 57. 15.

IX. Az

IX. Az ő hivatalit, a' Christushoz való szeretetiből tévő cselekedésében, kívánván arra való kegyelmet, hogy ő a' Christust szerethesse, és szomorkodván azon, hogy ő nem tehet semmi job szolgálatokat a' Christusnak. 2 Cor. 5. 14.

X. Az Isten és a' Christus dicsőségét kívánván, sőt arra igyekeztvén felette és előtte nem csak az ő testi, hanem még lelki jóvainak-is. Luc. 14. 26. Rom. 9. 3.

XI. A' Christuson tellyes és örökké való meg-nyugovásban. Phil. 14. 21. A' Christus lévén ő néki egész meg-elégedése, el-annyéra, hogy még a' menyország-is ő néki, a' Christus nélkül nem volna vigasztalásos és vigasztalásos hely, sőt az ő itéleti szerént csak üres lako hely volna, ha az ő édes Meg-váltoja ott nem laknék. Phil. 3. 7. 8, 9, 10.

XII. Az Istenhez, a' Christushoz, és a' szent dolgokhoz való hajlásban, indulatban, és vitetésben.

1. A' Kegyelemnek új és belső principiuma, s' kezdeti, és magvának hatalma ál-

tal: mely az ő szíve, és az Isten dolgai között meg-eggyezést, alkalmatosságot, és illendőséget ízerez.

2. Añak a' világos és édesíges meg-látásnak és észébe vévésnek ereje által, mely ő benne vagy on Isten felől, a' Christus által, ezt szerezvén benne, hogy ő igen dicsőségesnek láttassék az ő szemei előtt.

3. Istennek, a' Christusban való buzgo és tiszta szeretetinek hathatósága által, ki ezt szerzi ő benne, hogy ő ohajtsa és kívánja a' Christust, csak egyedül ő magáért a' Christusért, sőt egyebeket is mindenekért csak a' Christusért, hogy ő akképpen tehesse ő magát a' Christusnak annál inkább szolgálhatóvá.

Solt. 40. 8. és 119. 32.

Miképpen tudhattya-meg ember, hogy ő neki vagy on Hiti?

1. A' Hitnek ő magának érzékensége és meg-érzése által: A' hívű észében vérszi és meg-érzi hogy az ő szíve ki-vérszi és magának ki-választja a' Christust, és ő belé csimberkedik, sőt tellyeségesen ő

reátá-

reátámaszkodik, és hozzá bizik.

Márc. 9. 24. Rom. 8. 38, 39. 1 Cor. 2. 12. 1 Tim. 1. 12.

2. A' hitnek gyümölcsei és jegyei által.

Mát. 7. 16, 17. Jac. 1. 8.

Hányféle jegyei vadsnak a' Hitnek?

Két félek: avagy a' Gyengéb, avagy az Erősebb hit jegyei.

Mellyek a' Gyengéb Hitnek jegyei?

I. A' hit szüköltségének érzése, arra való buzgo kívánsággal, hogy azt magának meg-szerezhesse. Márc. 9. 24.

II. Lelki harcz a' test és Lélek között.

Mát. 11. 18. Rom. 7. 23. Gal. 5. 17.

III. Szorgalmatos ohajtása, keresése és nagyra bocsúllása az Isten szeretetinek a' Christusban, minden dolgok felett e' világon. Solt. 4. 6. és 1. 8, 10. Enek. 2. 4.

IV. Magunk meg-tagadása, mely származik a' mi hitvánságunk, és semmire-kellőségünknek meg-látásából, és a' Christus tellyeségéből, hogy a' mi fogyatkozásunkat bé töltsé. Ezech. 20. 43.

Márc. 8. 34. 1 Cor. 3. 18.

V. Istenes bánkodás, mely kél az Isten szeretetinek, a' Christusban, meg-fogásátul, ki meg-lágyéttya és olvasztja a' mi sziveinket.

Zac. 12. 10. Rom. 2. 4. 2 Cor. 7. 10, 11.

VI. Igen nagyra becsüllése az Isten Igéjének.

Job. 23. 12. Solt. 119. 72.

1 Pet. 2, 2.

VII. Szives szereteti az Isten népének.

Gal. 5. 6. 1 Ján. 3. 14.

En így tartom rendel elmémben:
Erzi szűkét, Hartzol, Ohajtja Ur kedvét,
Tagad Bánván, Bőcsül, s' Szereti Ur népér.
Hát mellyek az Erőssé hitnek jegyei?

I. Vigasztalásos érzése az Isten szerelmének, mely ki-öntetett a' mi sziveinkben.

Enek. 1. 2. Rom. 5. 5.

II. Erős és álhatatos lelki öröm, az Urban, és az ő Igéjében.

Neh. 8. 10.

Esa. 9. 3. Ján. 15. 11. Rom. 15. 13. Phil. 4. 7.

III. Azon a' csudálatos változáson való szent el-álméklodás, mellyet Isten cselekedett mi bennünk,

Solt. 66. 16.

IV.

IV. Arra igyekező szorgalmatos törekedés, hogy mi másokat-is meg-nyerhessünk a' Christusnak.

Luc. 22. 33.

V. Hathato és egész alkalmaztatása magunknak a' Christushoz, hogy szolgálgallyunk néki, és keressük az ő dicséretit, mindenekben, és mindenek felett.

Rom. 12. 1, 2. 2 Cor. 5. 15.

VI. Erős függés az Istentől, és ő hozzá való álhatatos támaszkodás, a' súlyos veszekedések és nyomorúságok között is, olyan erős maga biztatásával, hogy minden ő háboruságinak, még jó vége és boldog ki-menetele leszen.

Job. 13. 5. és 19. 25. Rom. 4. 18.

VII. Gyakor ohajtása a' Christus eljövételének az utolsó ítéletnek napjára.

Enek. 8. 1. Solt. 42. 12. 2 Tim. 4. 8. Jel. 22. 10.

Ezeket-is én így tartom elmémben:

Erzi Ur szerelmét. Örül. Álméklodván.

Mást Nyér. Alkalmaztat. Füg. El-jövést várján.

A' Gyenge hit által idvezülhetünk mi?

Igen is: Mert az-is bé-plántál minket a' Christusban: Meg-igazét az Isten te-

kész

kénteti előt: Az Isten háza-népe és fia
köziben takaré: Sőt a' bűnön és a' Sátá-
non-is győzedelmesét, Efa. 40. 11. és 42.
3. Ján. 1. 12. és 15. 1. Gal. 3. 7. 1 Ján. 5. 4.

*A' mely ember gyenge hitet nyerhetett,
meg-nyughatike abban, azzal meg-elé-
gedvén?*

Nem kell abban meg-szünni és nyu-
godni; Hanem még-is szorgalmatosón
kell igyekezni, mint nevelterhesék az
nagyobra, Márk. 9. 24. Rom. 1. 17. Col.
2. v. 7.

*Mitsoda eszközök által nyerheti-meg em-
ber, hogy az őgyenge Hiti meg-erősítet-
sék?*

1. Rend szerént és jó lelki-ismérettel
valo élése által az igének, és a' Sacramen-
tomoknak, Rom. 4. 11. Eph. 1. 13.

2. Buzgo könyörgés által, az Isten e-
lőtt, Márc. 9. 24. Luc. 17. 5.

3. Gyakor és szent elmelkedések ál-
tal, az Isten ígéretei, atyai indulattya, és
ki-beszélhetetlen josága felől. Solt. 63. 5.
6. és 104. 34. Efa. 49. 14. 15.

4. Gya

4. Gyakorolván a' szent eggyesülest
és közösülest az Isten szenteivel, Ján. 20.
19. 25.

5. Arra valo szent igyekezet által,
hogy őminden bűnőket el-távoztathaf-
son, a' bűnre vivő minden alkalmatolsá-
gokkal eggyütt, 1 Theff. 5. 22. Jac. 1. 27.

6. Tiszta és szent Magaviseelés által.
Solt. 112. 6, 7, 8. 1 Ján. 3. 19.

7. Az Istennek békeséges várása által.
Solt. 40. 1, 2, 3.

*Mitsodák indérhatnak minket, hogy ez ál-
dot Hitnek bennünk meg-szereztetését
meg-nyerhesük?*

A' hitnek hasznai, és felséges vólta,
1 Pet. 1. 7. 2 Pet. 1. 1.

*Miben látzik-meg a' Hitnek hasznos és fel-
séges vólta?*

Az meg-tetzi kiváltképpen három
utakon.

Ugymint	{	1. A' Nyavalyákban mellyekből
meg-szabadét.	Mi-
		2. A' Gonczokban, mellyeket
meg-előz.	
		3. A' Privilegiumokban, mellye-
ket a' hit ad.	

*Mitsodák a' Nyavalyák, melyekből a' his-
ki. mént?*

Ez hét nyavalyákból:

1. A' mi életünkbeli vakságtul, Ján. 12. 46.

2. Indulatinkbeli tisztátalanságtul, Act. 15. 9.

3. A' mi sziveinknek kemény kőv el-
bámultságátul, Jon. 3. 5. Zach. 12. 10.

4. A' minket vádoló lelkünk ismére-
tinek rettegtesétül, és a' mi meg-ve-
szetségünknek el-viselhetetlen terhétül,
Luc. 7. 8. 50. Szám. 21. 7. Rom. 5. 1.

5. Az igen vétkes kívánságoktul, bu-
jálkodásoktul, magunk viselésétül, szo-
kásinktul, és e' világ ostromlattatása alá
valo vetetésünkül, 1 Ján. 5. 4. Rom. 12.
1, 2.

6. A' Törvénynek átkátul, és e' vi-
lág rettegtesétül, Rom. 10. 4. 1 Tim. 1. 9.

7. Az idő szerént valo halálnak félel-
métül, és az örökké valonak kárhozza-
tásátul, Ján. 5. 29. és 3. 16.

*Mitsoda gonoszok azok, melyeknek a' hit ele-
it veszi?*

Négy

Négy rettenetes nyavalyák:

1. Az igazságtul valo el-fzakadás. Sid.
10. v. 39.

2. A' nyomorúságoknak idején vég-
képpen valo kétségben esés.

Mich. 7. 8. Ján. 19. 25.

3. A' békételenség, és a' tilalmas esz-
közökkel valo élés. Esa. 28. 16.

4. A' Sátán kélérteti alatt valo el-me-
rülés, le-nyomattatás avagy le-rohadás.

Eph. 6. 16. 1 Pet. 5. 9.

*Mitsoda privilégiumok azok, melyeket
a' bennünk szereztetett és meg-erőssíte-
tett Hit ad minékünk?*

Tizenkét szép nemes szabadságok azok:

1. Fiuságunk az Istennel. Ján. 1. 12.
Gal. 3. 7.

2. Társaságunk a' Christussal, Gal. 2.
20. Eph. 3. 17.

3. Jussunk és részelségünk az Isten-
minden igéretihez. Gal. 3. 14. Sid. 11. 33.

4. Igaz vigasztalásunk és hasznunk az
Isten minden rendelési által. Mát. 13. 24.
Act. 8. 38, 39. 1 Thes. 1. 7.

5. Kel-

5. Kellemetessége, mind személyeinknek, s' mind cselekedetinknek, *Sid. 11. 4. 6. 1 Pet. 2. 5.*

6. A' mi szives buzgo imátságunknak meghalhattatása, *Mát. 21. 22. Jac. 1. 6. és 5. 15. 16.*

7. Az Isten szerelmének vigasztalásos érzése a' mi sziveinkben, *Solt. 63. 3. Enek. 1. 2. Rom. 5. 5.*

8. A' mi lelkünk isméretinek gyönyörű békeflege, mely a' mi bűneinknek bizonyos meg-bocsáttatásából támad, *Solt. 116. 7. 8. Enek. 1. 2. Rom. 5. 1.*

9. Mennyei édeség az Isten szolgálival való tárfalkodásunkban, *Solt. 119. 72. Rom. 1. 12.*

10. Szent meg-utálása a' testi gyönyörúségeknek, a' sulyos nyavalyákbelli édes örömmel, *Sid. 11. 25. 1 Pet. 1. 6. 7.*

11. Végig meg-maradás a' kegyességnek utában, és az Ur Jesus Chriftusnak szerelmében. *1 Pet. 1. 5.*

12. A' jövendő boldogságnak bizonyossága, e' mi földi szarándokságink után, *2 Cor. 5. 1.*

Lehet

Leheté oly meg-erőssödött hiti az embernek, hogy ő az által bizonyosétathasíék idveflege felől?

Lehet; sőt ugyan bizonyosnak-is kell őnékilenni ez életben, ama' boldog és dicsőséges állapotul a' következendő életben. *2 Cor. 5. 1. és 13. 5. 1 Ján. 3. 1, 2. és 5. 18, 19.*

Honnét tetzik az meg, hogy az Isten fiai, bizonyosok lehetnek idveflegekről?

Meg-terzik ez fokképpen:

1. A' győzedelemből, mellyet az ő Hitek véfzen a' bűnön. *Rom. 6. 18. 1 Ján. 5. 4.*

2. Ama' szent meg-változás által, mellyet az ő benne ízerez. *Act. 15. 6. 2 Cor. 5. 17, 18. 1 Ján. 3. 3.*

3. Erezvén, hogy az ő szivek a' Chriftushoz ölekezett, ragaszkodott, és meg-nyugodott ő rajta, *Job. 13. 15. Solt. 18. 12. és 71. 1. Col. 2. 7. Sid. 6. 19.*

4. Az Isten lelkének bizonságrétele által, *Rom. 8. 16.*

5. Az önnön ujjá-fzületett lelkének-is

bizo-

bizonytása által, *Rom. 8. 16. 1 Ján. 3. 21.*

6. Az Isten szeretetinek érzése által, az ő lelkében, *Rom. 5. 5. Eph. 3. 19.*

7. Erezvén, hogy az ő szívek mind e világ felett szereti az Istent, és a' Christust, *Solt. 73. 25. Enek. 5. 10.*

8. A' nagy bizodalom által, melyből ők megálhatnak bátran Isten előtt könyörgésekben, *Rom. 8. 15. 1 Ján. 3. 20. 21.*

9. Azoknak a' gyümölcsöknek ő magokban látása által, mellyek tulajdoni csak az Isten fiainak, *1 Cor. 2. 9, 10.*

10. Az Isten igéje és lelke ereje hatóságának érzése által, bizonyosítván az ő lelki-csméretit, az Isten jövölte felől ő hozzájok. *Act. 19. 44. Rom. 1. 16. 1 Ján. 4. 13.*

Meg kívántatiké hogy az Isten népe igyekezzék, az ő idvessége felől való bizonyosságra?

Igen-is meg:

1. Mert azt az Isten parancsollya. *1 Pet. 1. 10. 1 Ján. 3. 23.*

2. Ez egy fő vége a' szent írás leírta

irattatásának. *1 Ján. 5. 13.*

3. Ez egy válaíztott fő vigasztalása a' keresztyén léleknek. *Luc. 10. 20. Col. 2. 2.*

Mitsoda károk és illetlenségek követik embert, ha bizonyos nem léízen idvessége felől?

1. Az Isten rendelési, és ígéretei, elvesztik ugy az ő vigasztalásokat, édeségeket és hathatóságokat. *Esa. 36.*

12. Sid. 4. 2. 1 Pet. 2. 7, 8.

2. Az Isten jelen-létének meg-gondolása ő néki rettegésére léízen, és a' Christus ítéletre jövésének meg-gondolása, vigasztalás nélkül való. *Solt. 139. 7. Jel. 6. v. 16.*

3. Mi akképpen alkalmatlanok léízünk a' nyavalyáknak békeseges el-viselésére. *Szám. 14. 11.*

4. A' mi szent dolgainknak és tiszteinknek vidámsággal való cselekedésére sem léízünk alkalmatosok. *Ki-jöv. 6. 9.*

5. Az Isten dicsérésére és áldására sem léízünk alkalmatosok, a' mi ujjá születetetésünkért, és lelkünk vigasztalásáért, mint

mint ez tisztí az Isten népének, hogy ő ezt cselekedgye. *Col. 1. 12, 13. 1 Pet. 1. 3.*

6. Alkalmatlanok leszünk, másokat is biztatni és fel-izgatni serénységgel a' szentség utaiban, mint ezt kellene cselekednünk, *Solt. 66. 16.*

7. Mi mindenkoron a' halál félelmében állunk és maradunk. *Job. 15. 21. 22.*

Az Isten fiai lehetneké oly bizonyosok idvességek felől, hogy minden kétkedéstől ők szabadok és üresek legyenek?

Nem lehet éppen ki űrtetéseik atul. Mert:

1. Az Isten népének-is tudása, ismérése, egyezése, és az élet igéretihez való ragaszkodása nem tökéletes; Noha mindazáltal ő benne az valóságos és áthatatos, *Solt. 77. 7, 8, 9. 1 Cor. 13. 9.*

2. Gyakorta ők-is nehezen és súlyosan ostromoltatnak, sőt ugyan megtörtetnek sok kétkedésekkel; Jollehet, végre ők ugyan győzedelmeskednek mindenkor, lőt valamelynél inkább az elött ostromoltattak, annál inkább immár meg-erősödnek és bizonyosodnak.

Solt.

Solt. 116. 3, 7, 8. és 142. 3. 1 Cor. 10. 13. 2 Tim. 4. 17, 18. Sid. 6. 19.

3. Ők gyakorta el-szalasztyák és elvesztik a' hitnek ő magokban érzését, hatatóságát, és vizsgáltságát; De annak magva és tehetősége benne örökké meg-marad. *Job. 13. 15. Luc. 22. 32. Ján. 10. 28. 1 Ján. 3. 9.*

Az Isten fiai néhánkor el-vesztik tehát az ő vizsgáltságokat az Isten utaiban, és az Ur szerelméről való bizonyosságokat?

Igen-is el: Ugy hogy néhánkor ők annak érzésétől és bizonyításától megfosztatnak; Jollehet csak ideig. *Esa. 49. 14. Solt. 51. 8, 12.*

Miképpen lesz az, hogy az Isten fiai néhánkor el-vesztik az Urban való vizsgáltságokat?

1. Valami undok bűnben való esés által. *Solt. 51. 7, 8, 9. Esa. 59. 2.*

2. Némely nehéz és erőszaktevő kísértet által, az Isten kedvetlenségének, és ő ellenek való haragjának érzésével. *Job. 6. 2, 3, 4. Solt. 22. 1. és 77. 2, 3, 4.*

3. A' hoszfzas és fulyos nyavalyák által.
Solt. 6. 6, 7.

4. Az ő belső meg-vezetségeknél el-
lenkezése és pártútése által. *Rom. 7. 23, 24.*
2 Cor. 12. 7.

5. Az Isten rendelésire való álbhatatos
és szent figyelmezésnek szükön, avagy
ugyan nem létele által. *1 Sam. 4. 20, 21.*
Amos. 8. 11, 12. Solt. 42. 4, 5. Esa. 30. 19, 21.

6. A' testi bátorság és a' mi lelkeinkre
való vigyázatlanság által. *Enek 5. 3, 6.*

7. Magunknak, a' világi gondokkal
való meg-terhelese által. *Mát. 13. 22.*

8. Az Isten szolgáitól való el-idegene-
dés, és a' fajtalan népekkel való tárlalko-
dás által. *Sid. 3. 12, 13, 14 és 10. 24, 25.*

9. Az Istennel való szent közösségünk
tartásának, és véle járásunknak el-mula-
tása által. *Solt. 89. 31, 32, 33. és 106. 21, 23.*

10. Végre, az Isten, az ő magok meg-
próbálásáért, és az ő jó kedvének az u-
tán nagyobra becsütlésének bennük
nemzéséért, néhánkor meg-fosztja őket,
annak vizsgálósos akkori érzésétől.

Sz. ím.

Szám. 8. 2. 16. 2 Chron. 32. 31. Job. 7. 18, 19.
20. Jel. 2. 10.

Midőn az Isten népe így győrtörtetik lelki-
méretiben, avagy meg-fosztatik az ő vi-
gasztalásról, hogy ujjíthatatik meg az
ő békeiségek?

Gondolkodván és elmélkedvén imez tíz dol-
gokról, melyek vadnak az Istenben és a' Chri-
stusban.

1. Istennek és a' Christusnak kelle-
metes, kegyelmes, és irgalmas természet-
éről, és hajlandóságáról, minden meg-
térőkhöz, és meg-törődött szivű népek-
hez. *Kijöv. 34. 6, 7. Solt. 103. 8, 9, 10. Esa.*
40. 11. és 42. 3. és 49. 14, 15.

2. Azokról a' kegyelmes és szerelme-
tes hívogatásokról, melyeket Isten és a'
Christus cselekezik, minden magokat
meg-alázo bűnösökhöz. *Solt. 86. 13, 14,*
15. Ezech. 18. 31, 32. Mát. 11. 28. és 23. 37.
Jel. 3. 20.

3. Az Isten kegyelmének és kedvé-
nek szabadságáról, melyet ő a' meg-
térőkre kiönt, minden érdem nélkül; sőt
inkább ugyan ellene az érdemlenségnek. *Esa.*

55. 1. Rom. 3. 24. Eph. 2. 8. Jel. 21. 6.

4. Az ő kegyelmének bővséges kiterjedéséről, minden féle bűnösökre, még ama' rettenetes gonoszokra-is, ha kik az ő irgalomságát szívesen keresik. *Esa. 55.*

7. Mát. 27. 32, 33. Luc. 7. 47. 1 Tim. 1. 15.

5. Az ő meg-engesztelhetőségéről, hogy tudni-illik őtet a' bűnösök könnyű meg-engesztelhetik. *Solt. 32. 5. Luc. 15. 20.*

6. Az ő igéreteinek bővséges és hívőseges voltokról. *Esa. 44. 24, 26. Mal. 3. 6. 2 Cor. 1. 20.*

7. Arról az érzés és érzékenységről mely Istenben és a' Christusban vagyon, ki-beszélhetetlenképpen, a' meg-háborodott szegény lelkeknek nyomoruságokon. *Esa. 63. 9. Sid. 4. 15.*

8. A' Christus vérének hathatoságáról, minden bűnőknek el-mosására, és az ő Attya haragjának meg-engesztelésére. *Sid. 9. 14. és 10. 29. és 11. 28. Jel. 5. 9.*

9. Arról az örömről és gyönyörködéstől, mely ő benne vagyon, midőn az emberek meg-térnek ő hozzá. *Luc. 10. 21.*

10. A' Christus szenvedésének végéről, érdeméről, és az ő éretünk töltéscsedezésének hathatoságáról. *Esa. 61. 1, 2, 3. Márc.*

9. 13. Rom. 8. 33. 34.

Nincseneké más egyéb segédink, ez aránt? Vадnak, ugyanint:

1. Szíves magunk meg-alázása a' bűnért, mely ezt cselekedte volt bennünk, hogy el-veszessük a' mi vigasztaltatásunkat. *Solt. 32. 5. és 51. 8, 9, 10. Esa. 57. 15.*

2. Világos fel-nyitása a' mi állapatinknak, és az igazgatásnak keresése az Isten szent szolgaitól. *Esa. 4. 1, 2, és 50. 4. Act. 2. 37, 38. és 16. 30, 31, 32.*

3. Alhatatos reá figyelmezés, és az Isten igéjéhez való ragaszkodás. *Solt. 65. 4. és 85. 6, 7, 8. Enek. 5. 6, 7.*

4. Buzgo és alhatatos könyörgés. *Solt. 34. 4. és 50. 15.*

5. Szorgalmatos bé-dugása a' mi füleinknek és szíveinknek, a' Sátán késérteti ellen. *Eph. 4. 27. Jac. 4. 7.*

6. Valóságos meg-tartása a' kegyelmeknek, melyeket az Ur szerzett mi

bennünk. *Mát. 7. 15, 16.*

7. Szent társalkodásunkat tartván az Isten népével. *Pred. 4. 11, 12, 13, 14.*

8. Meg-gondolása ezeknek, ugymint: A' mi bennünk való kegyelmek. nem tökéletek. *1 Cor. 13. 12.*

A' Sátán igen ohajtya gyötreni az Isten népét. *Jób. 1. 12. Luc. 22. 31.*

Ez szokott modgya az Isten munkálkodásának, az ő népe körül, hogy így sa-nyargassa őket: nem az ő magok el-vesésekért és rontatásokért, hanem az ő magok meg-alázásokért, próbáltatásokért, és meg-jobbulásokért, *1 Cor. 10. 13. Sód. 12. 5, 6, 7. Jac. 1. 12.*

Miképpen vehesse eleit az Isten népe, az ő vigasztalása el-vesztésének?

1. Buzgovan elmélkedvén minden-
reggel az Ur szerelmes kegyelmességéről. *Solt. 92. 1, 2, 3, 4.*

2. Szentségeken, vigyázovan, és esze-
sen járván mindennapon, a' mi hivata-
linkban és tisztseinkben. *Péld. 18. 14. és 23. 17. 1 Pet. 1. 17.*

3. Meg-

3. Meg-szemlélvén és vizsgálván a' mi
utainkat, meg-ujjéván minden este a'
mi meg-térésünket, és meg-békélvén a'
mi Istenünkkel. *Solt. 4. 4.*

*Mitsodák azok az akadályok, melyek által
az Isten népe meg-fosztatik az ő bizonyos-
ságától, és vigasztaltatásától?*

Azok egyképpen a' tanétek részéről,
másképpen a' nép részéről vadnak.

Mitsodák a' tanétek részéről való akadályok?

1. Midőn ők nem tanítanak, vagy csak
titkán, hidegen, haszontalanul, és szabad
szakára (mint nekik tetszik csak úgy) ta-
nétanak.

2. Midőn éktelenül viselik magokat,
nem jól élnek, ugymint botránkozásnak
kövei. *Esa. 56. 10, 11. Jer. 23. 1, 10, 11, 14.*

Mitsodák a' nép részéről való akadályok?

A' gonosz nép részéről, ezek:

1. Vétkes el-hívése az ő jelen való álla-
pattyok joságának. *Joh. 9. 41.*

2. Roszul fundáltatott reménségek az
Isten irgalmaságán. *Judas Ap. Lev. 4. vers.*

3. Az igazságnak pusztá vallásán való
meg-nyugvás. *Tít. 1. 16. c 4. 4. Né-*

4. Némely rőők szerettetett bűnöknek meg-marasztása és tartása ó magoknál. *Marc. 6. 18.*

Mitsodák az Isten népe részéről való akadályok?

1. Az idvességes kegyelmeknek nem tudása, mellyeket Isten szerzett ő benne.

2. Az ó kételkedéseknek el-titkolása, azoknak meg-fejtést és elégtételt nem keresés nélkül. *Solt. 32. 3.*

3. Az ó szemeknek csupán és szorosan reá függesztése, és mint egy reá szegzése az önnön gyarlóságokra. *Préd. 7. 17.*

4. Nyughatatlanságok és regulátlan indulatok. *Kijöv. 14. 12. Száml. 11. 5.*

5. Az eszközöknek el-mulatása. *Ján. 20. 24, 25.*

6. Az haszontalan élet, maga-viselés és társaság. *2 Pet. 1. 10, 11. és 2. 7, 8.*

Mitsoda méltóságok támad az Isten népnek életben az ó meg-igazéttatásokból?

A' Fogadott-fiuság. Ján. 1. 12. Gál. 5. 4.

Mitsoda a' fogadott-fiuság?

Az Istennek oly kedve és kegyelme,

melly

melly által mi, idegenek lévén, veszfizük az Isten fiainak és leányinak méltóságát a' Christus által. *Ján. 1. 12. 2 Cor. 6. 17. Gal. 4. 5. Eph. 1. 5. 1 Ján. 3. 1, 2.*

Mitsoda hasznai vadnak a' fogadott-fiuságnak?

Nyolcz szép hasznai vadnak annak:

1. Lelki fiúságunk Istennél. *Gal. 4. 6.*

2. Örökköségünk a' Christussal. *Rom. 8. 17.*

3. Békesség az Atyával. *Rom. 5. 1.*

4. Bizodalom a' könyörgésben. *Rom. 8. 15.*

5. Keresztyéni szabadság. *Ján. 8. 32, 36.*

6. Uralkodás a' teremtetett állatokon. *Tit. 1. 15. 1 Cor. 3. 21, 22.*

7. Az Angyalok szolgálattok. *Sid. 1. 14.*

8. Boldog ki-menetele minden nyavalyáinknak, *2 Sam. 7. 14. Rom. 8. 28.*

Nincseneké oly emberek, kik el-hitették magokkal az ó meg-igazéttatásokat, és Fiuvá-fogattatásokat, a' kik mindazáltal ebben teljességgel csak el-csábértattak a' Sátántól?

Igen-is vadnak. Mert némellyek épít-

e s

vén

ván ezeket a' csupa szokásbéli külső, ide-
ig, vagy rész berint valo meg-jobbulásón,
ekképpen meg-csalattatnak a' Sátánról.
Mát. 12. 41. és 25. 1. 2. 2 Pet. 2. 20, 22.

*Miképpen különböztethetjük hát mímeg,
a' Lélek meg-csalhatatlan bizonyítását,
és el-hitetését, a' test és a' Sátán el-csá-
bításáról?*

Igy. Mert a' hol a' Léleknek igaz el-hitetése
vagyon:

1. Ott valóságos, erős, és vigasztalá-
sos meg-tapasztalása vagyon a' szent és
egész meg-változáznak: Ez ő magával
előviszi és hordozza a' bűnön valo bán-
kodást, annak gyűlölését, és arra valo i-
gyekezetet, mint előzhessen ő meg min-
den bűnőket: Es szives szeretetit minden
jo hivataloknak, tisztetek avagy szent szol-
gálatoknak. *Solt. 66. 16. és 119. 104, 127, 128.*

2. Ott az egész élet igazgattatik és bi-
rattatik az Isten igéjének regulája szerént.
Gal. 6. 16.

3. Ott az Isten minden Rendelésére
valo szent, alázatos, jo lelki-csméretbéli
és

és álhatatos figyelmezés, azoknak szives
indulatbéli vévése, és örömmel fogadása,
és kéfzséggel s' őfzveséggel, egészlen-
magát annak alája adása vagyon. *Job. 23.
12. Solt. 84. 10, 11. Luc. 1. 6.*

4. Ott vagyon szüntelen fel-adása, az
erős, szent, fiui, és buzgo könyörgések-
nek, a' könyörületességnék és kegyelem-
nek székihez. *Solt. 104. 4. Roman. 8. 15.
1 Theff. 5. 17.*

5. Ott vagyon a' Lélek minden ke-
gyelmeinek kélz szabadság adása, hogy
annak tökéletes munkája légyen, a' Lé-
leknek minden tehetségiben és cseleke-
deteiben, egyfers' mind az életnek min-
den dolgaiban és alkalmatosságiban.
Jac. 1. 4.

6. Ott vagyon, elzes, illendő és kel-
lemetes tekintet és vigyázás, az Isten min-
den parancsolarinak minden ágaira és ré-
szetskéire, mint a' leg nagyobra, ugy a'
leg kissebre. *Mát. 5. 19. 1 Theff. 5. 22.*

7. Buzgo kívánság, és szent igyekezet
arra, hogy el-érje a' tökéletességet min-

dénjóságban. *Solt.* 84. 7. *Phil.* 3. 12, 13, 14.

8. Ott vagy on áldott nevek edés és kellemetes előmenetel az igaz szentségben, még azokben a' dolgokban-is, melyek ő magokban felette nagy akadályok volnának. *Solt.* 119. 71. *Rom.* 8. 28. *2 Cor.* 12. 7, 8.

9. A' Sátán, külömb külömb féle ostromlásokkal, szokása szerént, azon igyekezik ott, hogy ha lehetséges, avagy teljességgel el-vigye, avagy csak meggyengítse az olyan bizonyosétatott hívnek vigasztalását. *Zac.* 3. 1, 2, 3. *Lnc.* 22. 31.

10. Ott szokott lenni felette édes, áldott, boldog és vigasztalásos közösülés, az Isten, és az ugy meg-bizonyosétatott, és meg-szenteltetett áldott lélek között, még akkoron-is, midőn igen csufoltatik és üldöztetik e' világtul. *Solt.* 27. 10. és 119. 54. *Act.* 13. 50.

11. Ott vagy on szent igyekezet, az Isten fel-magasztalására, mindenekben, és mindenek felett, eleibe tévén az ő tiszteltet, még a' mi saját jo berencsénknek és bold-

boldogságunknak-is. *Rom.* 9. 1, 2. *2 Cor.* 4. 5.

12. Végre ez-is meg-vagyon ott, hogy mi olyankor, midőn az Istennek könyörgünk, buzgoságosan tesszük azt: Igen mélyen és szívesen meg-síratyuk a' mi bűneinket: Eppen, egéizlen és felette nagy becsülettel járunk és társalkodunk az Istennel: Teljes igyekezettel és szorgalmatossággal meg-tartjuk ő véle a' mi közöségünket: készséggel és vidámon gyakoroljuk az ő rendelést; Es ekképpen érezzük a' léleknek bizonyosétását erzékenyen, elevené és vigasztaloképpen. *Solt.* 23. 4. és 112. 1, 2, 3, 4. *Esa.* 61. 1, 2, 3.

Ezekből meg-ísmérhetni az hol a' léleknek erős bizonyosétása vagyon. A' hol pedig ezek nincsenek, másképpen vagyon ott a' dolog.

VI. R E S Z.

A' Meg-szentelésről.

Mitsoda az ötödik grádits, mellyen az Isten eléb-megyen az ember idvezítésében?

A' Meg-szentelés.

Mitsoda a' Meg-szentelés?

A' szentségnek oly minémisége, mely szereztetett az Isten választott és megtért népében. *Rom. 12. 1, 2. 2 Cor. 4. 16. Ephes. 4. 22.*

Hány részei vannak a' Meg-szentelésnek?
Kettő:

1. Az ó embernek meg-őltetése és ó-dóklése, mely tudni-illik a' bűn uralkodásának és hatalmának el-rontása, sőt annak rész berént ugyan el-törlése. *Col. 3. 3, 5.*

2. Az ujembernek meg-elevenítése, melly az Isten képenek és életének emberben fel-építése, és helyére-állatása. *Coloss. 3. 10.*

Hány fele a' Meg-szenteltetés?

Külső és belső. *Jac. 4. 8.*

Miben áll a' belső Meg-szenteltetés?

1. Az elmének és értelemnek fel-ujjéttatásában, mely által a' tudatlanság el-vé-terik. *Eph. 1. 17. Col. 3. 10.*

2. Az akaratnak el-változtatásában, midőn az, kétféle és illendővé tétetik a' gonosznak el-rávoztatására és a' jonak el-választására. *Rom. 12. 1, 2.*

3. Az

3. Az indulatoknak meg-ujjításában, mely által a' meg-szenteltetett ember alkalmaséttatik, az ó indulatinak igazán és egyenesen bírására s' igazgatására *Phil.*

Mibé áll a' külső Meg-szenteltetés? *(4. 5.)*

Az egész külső maga viselésnek és életnek az Isten törvényével való eggyezősé-
gében. *Solt. 26. 6.*

Ritsoda a' mi Meg-szenteltetésünknek
Authora és szerzője?

A' mint hogy az Atya el-választott, és a' Fiú meg-váltott, ugy a' Szent Lélek tulajdonképpen Meg-szentel. *Mát. 3. 11. Tit. 3. 4, 5. 1 Pet. 1. 2.*

Hát mi nem szentelhetjük, és nem téré-
hetjük meg mi magunkat az Istenhez?

Nem: Mert a' mi Meg-szenteltetésünk Isten ajándéka és munkája, a' Jesus Chri-
stusban. Es így nem inkább tehetnők mi
mostan magunkat uj teremtetett-allatoká,
mint elsőben teremthetűk volna mi ma-
gunkat emberekké. *Solt. 51. 10. Aét. 5. 31. és 11. 14. Eph. 2. 10.*

Ha az emberek nem térés-
hetik és nem
szent-

szentelhetik meg ő magokat, hát miért páncsollya Isten, hogy ők azt cselekedgyék?

1. Mert az Isten jó tehető állapotban teremttette volt az embert. Ezokáért méltán meg-kivánhattya, a' mit ő adott volt neki. *Pred. 7. 29.*

2. Mert az Isten, ez által mutatya meg az embereknek, mit kellyen ő nekik cselekedniek, és így őket meg-alázta az ő tehetetlenségekért, fel-serkenti és izgattya őket a' meg-szentelő kegyelemnek keresésére, és az intőige által, kihez társul adgya az ő lelkét, munkálodgya az ő választottiban a' tehetőséget. *Ján. 5. 25. Rom. 1. 16. és 7. 8, 9.*

Hát holott a' mi vallásunkon valok, az igaz Protestánsok, azt tanéttjuk, hogy Isten az ő szolgái által, inti meg a' meg-vettetteket is, kikben ő nem igyekezi a' Meg-szentelést munkálodni; Ezzel nem állattjuk az Istent csufolonak s' csak jártzónak? És az ilyen intések nem csak bijabavaloké, mint az Jesuiták tanéttják?

Nem. Mert,

i. Ez

1. Ez által azok minden mentség nélkül hagyattarnak. *Ezer. 2. 5. Ján. 15. 22. Rom. 1. 20.*

2. Ez által meg-győzetteinek az ő tulajdon rosszszaságoktól, és kényszerítettek meg-ismérni az Isten cselekedetét, hogy azok igazak. *Solt. 64. 8, 9, 10. Jer. 3. 25. Rom. 7. 7, 8, 9.*

3. Ekképpen annak meg-utálása által azok inkább meg-keményednek, és így az Isten igazsága-is ezeknek el-kárhoztatásokban dicsőségesebb lészzen. *Esai. 6. 9, 10. 2 Cor. 2. 15, 16.*

4. Ez által ők el-fordulnak sok iszonyu gonoszságoktól, noha voltaképpen ők meg nem térnek. *Márc. 6. 20. 1 Thez. 1. 9. Tit. 2. 11, 12, 13, 15. 2 Pet. 2. 20.*

5. Ez által ők vitettetnek Istennek és a' Jesus Christusnak ismételre, és úgy az Evangeliom lészzen néminemüképpen dicsőségesebb. *Mat. 24. 14. 1 Tim. 2. 4.*

6. Ez életnek regulája, és mindeneknek eleiben tetetett igazságos ítélet, sőt kárhoztatás. *Ján. 12. 48. Rom. 2. 12, 16. és 3. 27. Galat. 6. 16.*

7. Nem

7. Nem a' meg-vettetésnek decretóma az, ki őket alkalmatlanéttya, midőn Isten parancsol ő nékik, hanem az ő saját hitelenségek és meg-veszetségek. *Mát. 23. 37.*

8. Az Isten hija az embereket az ő szolgálai által; és azok nem tudgyák, az olyan módon hivattatott nép között, kik vadnak az El-választás decrerómban. *Mát. 23. 37. Luc. 19. 41, 42.*

9. A' hivogatások voltaképpen és tulajdonképpen vitettetnek a' választottakra, és csak mellestleg s' történet szerént a' meg-vettettek, kik el-egyeledtek a' választottak között. *Mát. 13. 24.*

10. Ez által, az ő bűnre való szereteknek erejé, és az ő szíveknek a' gonoszra való hatalmas törekedése és hajlandósága inkább fel-fedeztetik. *Mát. 22. 5. 6. Ján. 18. v. 40.*

11. Az Isten hivogatási és ígéretei ilyen hával vadnak, ha az emberek hisznek és meg-térnek. *Marc. 16. 15, 16.*

12. Ez által azok meg-tartatnak a' kétségben eséstől: Lehet reménség nékik

kik meg-térések felől, míg élnek: Ősztőnőztetnek, hogy arra figyelmezzenek, és magokat adgyák az Isten rendelésének némely eggyezőségére. *Ezec. 33. 11. 2 Pet. 3. 9.*

Igy meg-láthattuk hogy az Isten nem csufolodik, és nem csak jádzik, hanem ő jo végre hija még a' meg-vettettek-et is a' meg-térésre és szentségre, melly által őket néhánkor viszfzarántya, és meg-tartoztattya-is, hogy hanyatt-homlok ne rohannyanak valami nagy gonofságra; Jollehett ő soha nem közli azokkal az ő meg-ujjéto kegyelmét.

Miben különböz a' meg-ujjéto kegyelem a' meg-tartoztato és a' gonoszrul hátra ránto kegyelemtől?

Azok különböznek:

I. Az ő indéto okokban: Mert a' meg-ujjéto kegyelem származik Istennek az emberhez kíváltképpen való szerelméből, a' Christus által; De a' meg-tartoztato kegyelem támad az Istennek köszönéses irgalmaságából. *Solt. 145. 2. 3, 4.*

II. Az ő munkájokban: A' meg-ujjéto

jéto kegyelem az ember természetit el-
változtattya, a' bűnt meg-öldökli, és el-
rontya, és az embert éppen uj emberre
téli: De a' meg-tartoztato kegyelem,
csak meg-tilt a' bűnnek gyakorlásátul,
semmi valóságos és kedves lelki változást
az emberben nem szerezvén. 2 Cor. 5. 17. 18.
2 Timoth. 3. 5.

III. Az ó ki-tetjedésekben: A' meg-
tartoztato kegyelem köz a' joknak a' go-
noszokkal; De a' meg-ujjéto kegyelem
tulajdonok a' hathatoképpen el-hivatott
választottaknak: A' meg-tartoztato ke-
gyelem kötelezi és meg-köti a' léleknek
csak valamely tehetségét, vagy a' testnek
valamely tagját; De az ujjéto kegyelem,
meg-ujjéttya és meg-szenteli az egész em-
bert. A' meg-tartoztato kegyelem meg-
tartoztattya az embert egy valamely bűn-
től; De a' meg-ujjéto kegyelem el-vízi
az embert minden bűnöknek szeretettitől
és uralkodásátul, és vísi őtet az Isten min-
den parancsolatinak egyenlő meg-tartá-
sára. A' meg-tartoztato kegyelem hátra

sántya

rántya az embert, a' bűntől egy edeig;
De a' meg-ujjéto kegyelem ugy meg-ör-
zi az embert, hogy többé a' bűnre ugy
vissza ne térjen. Solt. 85. 8. 9. Luc. 1. 6.
1 Thess. 5. 23. 1 Ján. 2. 29.

*Miképpen különbözik az a' meg-ujjéto és
meg-szentelő kegyelem, melly az Isten fiaiban
vagyon, attul az ideig valo kegyelemtől, melly
azokban vagyon, kik el-szakadnak?*

Azok-is különböznek:

I. Az ó Materiájokban, avagy az ó
mitsodaságokban: Mert az ideig valo
kegyelem, csak mint egy utat irto el-ké-
szítés és el-rendelés a' Meg-szentelésre;
De az idvezető kegyelem ugyan ama' Sz.
mag, és kegyelemmel tellyes tehetőség.
Külömböznék azért egyyik a' másiktól,
mint az Embryo's az anyai méhben öntetett
formátlan zavartság, az élő gyermektől:
Egyyik csak közel vízi az embert; A'
másik ugyan bé-iktattya, bé-vízi és ál-
lattya őtet a' kegyelemnek országába.

II. Az ó Szerző okokban: Az ideig-va-
lo kegyelem-is vagyon a' meg-világoséto
Igénül,

Igétül, és Lélektül, de egyszer s' mind az embernek csak igen gyengén indult és illetetett lelkétül; Az idvezető kegyelem pedig nagyon amaz áldott Igétül és Lélektül, mely hatalmasan, kedvesen és kegyelmesen el-változtattya az egész embert, meg-fordított a' szívet, és meg-téríti a' léleknek egész épületit az Istenhez. *At. 15. 19. 2 Cor. 5. 17. 1 Theff. 1. 9.*

III. Az ő Subjectumokban, s' fundamentumokban és helyekben: Az ideig-
való kegyelem fundáltatik az ujjá-születetlen szívben; Az idvezető kegyelem pedig fundáltatik csak az ujjá-született, meg-újult szívben.

IV. Az ő Principiumokban s' cselekedéseknek kufejében, melyből ők munkálnak: Az idvezető kegyelem munkálodik a' maga saját kufejéből és principiumából, vivén embert az Istenhez, és egyszer s' mind az Istenes tisztekre és cselekedetekre, néminémű természetebéli, édes, belső, és gyönyörűséges hajlandóság és kész akaratosság által, illendővé és készzé

készzé tévén az embert, minden jó cselekedeteknek munkálódására. *Solt. 110. 3. 119. 14, 16, 20, 31, 35. Enek. 1. 4. Eze. 36. 27.* De az ideig való kegyelem munkálodik, belső, idegen, hamis principiumból, kezdetből, ugymint maga szeretésből külső polgári okoskodásból, a' Sátán elcsábításából, és t. *Rom. 16. 18. 1 Cor. 11. 13, 14, 15. Phil. 1. 15, 16. 1 Pet. 5. 2. 2 Pet. 2. 15, 16.*

V. Még-is az ő hat effectumokban s' munkájokban és csinálmányokban, ugymint:

I. Az idvezető kegyelem ezt szerzi, hogy ember találjon lelki, édes, és teljes meg-nyugovást és téttséget, Istenben, a' Christusban, és a' szent tiszteken és dolgokban; De az ideig-
való kegyelem szolgáltató csak igen gyenge, azontúl elmuló és el-futó izt, és csak mint egy nyelve hegyin lótt kóftolást az Isten dolgaiban. Az soha nem teszi az embernek Istent, és a' Christust, maga paradicsomává, és az ő lelkének egyetlen egy örömevé. *Solt. 19. 10. és 73. 25. és 119. 72, 97.*

103. Ján. 4. 34. 35. és 5. 35. Sid. 6. 9.

2. Az idvezető kegyelem állattya az embert, az Isteneségnek dolgaira és tisztseire, kész engedelemből, tiszta szeretetből, és tiszteltéséges szivből, ezt tévén, hogy az ember szolgállyon a' kegyes Istennek, önnön magáért az Istenért; Az ideig valo kegyelem pedig állattya az embert, az istenességnek munkáira, csak külső, bal és el-tekertetett illetlen végekért és fundamentomokért. 2 Kir. 10. 15. 2 Chron. 25. 2. és 31. 20, 21. Solt. 15. 2. Esa. 38. 3. Mát. 6. 1, 2. 5. 2 Cor. 5. 14.

3. Az idvezető kegyelem azt cselekezi, hogy az ember kövesse az Urat tellyesen, minden bűnöknek el-rontásában, az Isten minden parancsolatinak megtartásában, és az egész embernek az Isteneséltre valo alkalmaztatásában; Az ideig valo kegyelem pedig azt szerzi, hogy ember kövesse ugyan az Urat, de csak fél-szedséggel, görbén, sántálva, fél-lábra és csak fél-részént. Szám. 32. 12. Jos. 14. 8. 1 Kir. 18. 4, 6. Hos. 7. 8. Marc. 6. 20. Luc. 9.

33, 34. Ján. 2. 6, 7. 1 Ján. 2. 6. Jel. 14. 4.

4. Az idvezető kegyelem ezt szerzi, hogy ember alázatos, töredelmes és törődött szivű légyen: Az meg-úrėti őtet egészlen ő magától, és viszi őtet éppen, öszveséggel, ő magán kívül a' Christushoz; Az ideig valo kegyelem pedig hadgya az embert ő magában, örökké a' magahitségnek, önnön-velekedésinek, és magában valo jot keresésnek gyanulágában és vétkeiségekben tartván. Esa. 57. 15. 16. és 61. 2, 3. és 66. 2. Mát. 23. 5. 1 Pet. 5. 5, 6.

5. Az idvezető kegyelem viszi az embert a' Christushoz, a' Christusért, azért a' dicső ékességért és tökéllereségért, mellyet ő lát a' Christusban: Ez őtet azért állattya a' szent tisztetekre és szolgálatokra, hogy olyan kegyelmet nyerhessen, mellyel a' Christusnak igen jól szolgálhasson; De az ideig valo kegyelem viszi az embert a' Christushoz, az embernek magatekértiért, hogy ő a' Christus által nyerhessen idveséget. Enek 5. 10. Mát. 19. 16. Ján. 6. 26. Sid. 12. 28, 29.

6. Az idvezető kegyelem el-készíti a szívet, hogy ő cselekedgye a' szent szolgálatokat alázatos, buzgo, szent és tiszteltes modon, ezt szerezvén, hogy ember láthassa az ő lelki kissebségét, és fogyatkozását, még az ő leg job szolgálatyaiban-is; Az ideig valo kegyelem pedig állattya az embert, a' szent szolgálatoknak cselekedésére, maga-mutogatásból, tettetésből, csak szokásból, és csak kértkedékeny dicsekedésképpen. 2. Sam. 6. 6. 7. Job. 42. 6. Solt. 2. 10, 11. és 5. 7. és 89. 7. 8. Pred. 5. 1, 2. Hof. 3. 3. Mát. 13. 5. 2 Tim. 3. 5.

V I. Végre még-is különböznek az ő tartóságokban és meg-maradásokban: Mert az idvezető kegyelem alkalmazta az embert, hogy ő mind végig meg-álhasson, és nagyobb nagyobb tökéletességre meheffen; Az ideig-valo kegyelem pedig el-lankad, el-fogy, sőt végre, idő múlva csak semmivé-is léfzen. Job. 27. 6. Solt. 84. 7, 8. Esa. 40. 29, 30, 31. Mát. 13. 21. 22. Ján. 4. 14. és 5. 35.

A' Meg-szentelés és a' meg-újító kegyelem egyátallja

egyatallában szükségese az idvessegre?

Igen-is: Mert mi arra választattunk-el: Ez által hasonlétarunk a' mi szent Istenünkhöz: Es továbbá e' nélkül az Isten nem láthatyuk, és az ő országában nem mehetünk. Ján. 13. 5. Eph. 1. 4. és 2. 13. 2 Theff. 2. 13. Sid. 12. 14. 1 Pet. 1. 3.

Mitsoda tulajdonsági vadjak a' mi Meg-szenteltetésünknek?

1. Az igaz, épp, valóságos és tisztas. Jos. 24. 14. Solt. 32. 2.
2. Mint külső, szintén ugy belső-is. Solt. 51. 6. Ján. 4. 24. Rom. 12. 1, 2. Jac. 4. 8.
3. Ki-széledő az, mely ki-terjed a' léleknek minden tehetségeire, és a' testnek minden tagjaira. Ezech. 18. 30, 31. Luc. 1. 6. Ján. 13. 7. Rom. 6. 13. 1 Theff. 5. 23.
4. Az örökké nőv, mindazáltal ez életben soha tökéletességre nem juthat. Esa. 64. 6. Ján. 13. 8. Phil. 3. 12, 13. 1 Theff. 4. 1. 1 Pet. 2. 2. 1 Ján. 1. 8.
5. Az álhatatos és soha egészen el-nem mulo. Solt. 84. 7. Esa. 40. 31.

A' mi Meg-szenteltetésünk lehet oly bizonyos

nyos és álhatatos, hogy mi azt soha el nem választhatnánk és el nem veszthetnénk?

Mi annak el-veszthetnénk nagy részét, de a' kegyelemnek magva bennünk örökké meg-marad, és az Istennek bennünk meg-újjerott képe egészen soha el nem törölthetik. 1 Ján. 3. 9.

Miképpé mutathatni ezt meg, hogy a' Megszentelést egészen soha el nem veszthetnünk?

1. Az Atya El-választása meg-csalhatatlan. Mát. 24. 4. Róm. 8. 30. 2 Tim. 2. 19.

2. A' Fiu Meg-váltása-is meg nem hasonthatatlan. Efs. 42. 7. Mát. 1. 21. Tit. 2. 14. Sid. 2. 14. Jel. 3. 7.

3. A' Christus szenvedési érdemeinek és hasznainak reánk szabásában, a' szent Léleknek ellene nem álhatni, és ez az ő reánk ruházása meg-változhatatlan. Efs. 11. 6. Eze. 36. 25, 26, 27, 28, 29. Luc. 3. 5. Ján. 16. 13. Eph. 1. 13, 14.

4. Az Istennépében az ujjá-szült kegyelem örökké való. Ján. 4. 14. Jac. 1. 21. 1 Pet. 1. 2, 3. 1 Ján. 3. 9.

5. Istennek az ő választottjaihoz való

luc.

szetelme meg-változhatatlan. Efs. 54. 4. 5. 6, 7, 8, 10. Jer. 31. 3. Ján. 13. 1.

6. A' hiveknek egyesülések az ő felekkel a' Christussal, egymástul el-választhatatlan. Hof. 2. 19. Mát. 16. 18. Ján. 10. 28.

7. A' Christus országa és uralkodása az ővéiben meg-győzhetetlen és ronthatatlan. Solt. 2. 9. Dan. 2. 44. Luc. 1. 33. és 11. 22.

8. A' hatalom és erő, mely által azok meg-tartatnak és őriztetnek, meg-dulhatatlan. Solt. 37. 24. 1 Cor. 1. 8, 9. 1 Pet. 1. 4, 5.

9. Semmi késértet őket végképpen le nem birhattya, és el nem ejtheti. Mát. 8. 26. 1 Cor. 10. 13.

10. A' Christus esedezése az ő választott népéért szüntelenül és hathatóképpen vagyon. Ján. 16. 23. és 17. 11. Róm. 8. 34. Sid. 9. 24.

11. Az Isten Lelkének idvezető ajándéki és kegyelmei meg-bánás nélkül valók. Jer. 32. 40, 41. Róm. 11. 29.

12. Mindenek jovokra szolgálnak azoknak kik az Istent szeretik. Róm. 8. 28.

Miképpen különböznek a' Meg-igazítás és a' Meg-szentelés?

f 3

1. A'

1. A' Meg-igazítás, a' Hívó ember állapotapattyanak oly tulajdonétásképpen való el-változása, melyben ő igaznak íteltetik, a' Christus igazságának neki tulajdonéttatása által. *Rom. 4. 5.* A' Meg-szentelés pedig az embernek oly valóságos meg-változása, melyben a' bűnnek rutschágából és undokságából az Isten képére újjonnan formáltatik. *Ephes. 4. 22, 23, 24.*
2. A' Meg-igazítás, a' bűnősnak eloldoztatása és fel-szabadéttatása a' bűnnek és az halálnak kárhozattya alól; De a' Meg-szentelés a' minéműségnek meg-másodása és mintegy meg-fordéttatása, a' gonosztól a' jora: Az első meg-szabadéttya az Hívót a' bűnnek kárhoztatásául; A' második pedig annak rutschágátul, fertelmétul és utálatosságátul. *Rom. 8. 1, 2. 2 Cor. 5. 17, 18.*
3. A' Meg-igazításban olly igazságunk vagyon, melyben a' Christus igazsága nekünk tulajdonéttatik; De a' Meg-szentelés oly mi bennünk való igazság, mely mi bennünk munkáldottatott. *Roman. 8. 10. és 10. 3, 4.*
4. A'

4. A' Meg-igazítás vagyon a' Christus érdeméből; De a' Meg-szentelés a' Christus halálának és fel-támadásának hathatóságából. *Eph. 1. 19. és 2. 1.*
5. A' Meg-igazítás meg-előzi a' Meg-szentelést a' természet rendiben, de nem idejében. *Rom. 8. 30. 2 Cor. 7. 1.*
6. A' Meg-szentelés, a' mi eszünkbevívésünk és meg-érzésünkre nézve, előbb vagyon a' meg-igazításnál, mint p. o. A' világosodást meg-láttuk mi, minekelőtte a' napot meg-láthatnok. *1 Cor. 6. 11.*
7. A' Meg-igazítás, melly a' Christus igazságának nekünk tulajdonéttatásában áll, tökéletes lesz, el-végeztetik, azon szempillantásban, mielőtt mi meg-igazéttunk; De a' Meg-szentelés, valóságos változás lévén, apronként és gráditsonként munkáldottatik mi bennünk. *2 Cor. 3. 18.*
8. A' Meg-igazítás meg-kivántatik bennünk, ugymint az idvelségnek *Causa-jas* oka; De a' Meg-szentelés ugy, mint állapot, avagy minéműsége, mely min-

ketel-készét, és alkalmaztat a' menyországra. Az első hivatattik, a' mennyekbéli uralkodás okának; A' másik, mennyország utának. *Rom. 6. 22, 23.*

Mitsoda a' mi meg-szenteléseirünknek Regulája?

Az Isten egész igéje, mind a' Törvény s' mind az Evangeliom. *Job. 22. 22. Solt. 119. 9. Esa. 8. 20. Ján. 17. 17. 2Tim. 1. 15.*

A' Christus az ő engedelmesége által nem szabadítotté-meg minket a' Törvénytől?

A' Christus meg-szabadított minden igaz hívő embereket a' Törvénynek átkától, keménységétől, kegyetlenségétől és kényszerítésétől, és az idvességnek Törvény által való keresésétől. *Roman. 10. 4. Gal. 3. 10, 11, 12, 13. Jac. 1. 25. és 2. 12.*

Ha a' Christus éppé eleget tört a' Törvénynek, miképpen kötelezi tehát még-is az a' hiveket?

A' Törvény kötelezi a' hiveket, a' mennyiben az, életnek regulája, és eszköz arra, hogy őket tanítsa az Isten tiszteletire, vigye a' bűnnek ismertetire és meg-vallására, sőt azért magok meg-alazására, és
ugy

ugy vonnya és kényszerítse őket magokon kívül, a' Christushoz, tegye vigyázókká, az önnön sziveken és buzgokká, szerényekké a' kegyelembéli nevedesre. *Rom. 3. 20. és 7. 7. Jac. 1. 2. 8. 1 Ján. 2. 3. 2 Ján. 4. 5, 6. vers.*

Meg-mutatható-e te azt bővebben, hogy a' Törvény, életnek Regulája a' hiveknek?

1. Az, életnek Regulája volt Adámnak, az eset előtt: Az hívő Sidoknak és Pátriáráknak az eset után, a' Christus el-jövele előtt. Azért a' hívő keresztyéneknek-is, a' Christus el-jövele után életnek Regulája.

2. Az erköltsi engedelemnek Regulája volt az, még a' Christusnak-is. Azért a' Christustagjainak-is az.

3. Az felette igen illik az Isten természetéhez, ugymint ki igen szent, bölcs, igaz és meg-változhatatlan.

4. Az tanította-meg a' tókélletes egygyezőséget, az Isten és az okos teremtettt állatok között.

5. Ez, és nem más Regula, fedezi-fel
f5 tel-

tellyességesen a' bünt, és az ember szívének és életének görbeségét ennek egyenes lineája mutattya-meg.

6. Ez nagy pompával adatott-ki, és soha meg-nem vettetett. Mert a' Christus nem jött hogy a' Törvényt el-rontsa, hanem hogy be-töltse azt.

7. A' mi cselekedetink nem lésznek hibból, ha azok nem lésznek az Isten valamely beszédéhez valo engedelemből; Az Istennek pedig ezen kívül nincsen más ilyen igéje nálunk.

8. A' Törvény nem ábrázoló, sőt inkább a' Ceremoniás és Polgári Törvények által-is ábrázoltatott és jelentetett.

9. A' Christus és az ő Apostoli ezt úgy tanították, mint életnek Reguláját.

10. Istennek ez igéje szerint mondatik sententia az utolsó ítéletnek rettenetes napján-is. Minekokaért, ez által kell a' mi életünknek-is igazgattatni.

Mi módon adgyák ö magokat az hívő kereszténynek a' Törvény alá?

Szabad akaratból, kélsz engedelemből,
az Isten

az Isten lelke munkája arra hajtván és készítvén az ő sziveket. *Kijöy. 35. 5, 21, 22, 29. Solt. 110. 3. 1 Ján. 5. 3.*

Miképpen lehet az Evangelium a' Törvénnyel együtt, a' mi Meg-szenteltetésünknek Regulája, holott az a' mi Meg-igazításunknak Regulája?

Regulája az a' mi Meg-igazításunknak, a' menyiben tanét és életet s' idvességet ígér a' Christusban valo hit által; De a' Meg-szenteltetésnek Regulája, a' menyiben meg-tanét minket az Isten tiszteltire a' Christusban, és hogy legyünk háláadók Istenhez, a' Christust nekünk adásáért, és a' menyiben munkálodgya azt a' hitet, mely meg-tisztította szívünket és alkalmaztat minket, hogy jó kedvel járjunk az Ur előtt. *Ján. 5. 23. és 14. 1. Act. 15. 9. 1 Thez. 5. 18. Sid. 11. 6.*

Menyiben különbözik a' Törvény az Evangeliumtól?

1. A' Törvény meg-mutattya, minek kellesek lenni, és mit tartozzunk cselekedni; De az Evangelium meg-mutattya,

miképpen lehetszünk mi ilyanok, a' mint
a' Törvény kívánja hogy legyünk. *Mát.*
18. 28. *Márc.* 5. 36. *Luc.* 10. 28.

2. A' Törvény ugy belé irattatott vala
az ember elméjébe a' Teremtésben, hogy
még most is meg tudhatni némely ré-
szében, a' romlott természet által; De az
Evangeliumot nem tudhatni meg a' ter-
mészet által, hanem az Istentől való meg-
jelentés által, *Mát.* 11. 27. *Ján.* 1. 18. *Rom.*
1. 18. és 2. 15.

3. A' Törvény életet és idvességet ígér,
a' mi tulajdon és tökéletes engedelmség
által; De az Evangelium a' Christusnak i-
gaz hit által magunkhoz kaptsolt igasá-
ga által ígéri azt. *Mát.* 19. 17. *Márc.* 16. 16.

4. A' Törvényt kell prédicállani az ő
bűnökben meg ártalkodottaknak. *1 Tim.*
1. 9-10 De az Evangeliumot, a' meg-
tértek és törődött szíveknek. *Mát.* 11. 28.

5. A' Törvény rettegést szül; Az Evan-
gelium pedig hitet és meg-térést. *2 Cor.* 3.
7. *Tit.* 2. 11.

6. A' Törvény mindeneket erős bünte-
réssel

téssel fenyeget, kik tökéletesé nem enged-
nek az egész Törvénynek; De az Evan-
gium íjelt el-veszéssel mindeneket, a' kik
meg nem térnek és nem hisznek a' Chri-
stusban. *Luc.* 13. 2. 5.

Mibé eggyez a' Törvény az Evangeliummal?

1. Az Ő autorában, azon egy Isten au-
tora és ízerzője mindeniknek. *Jer.* 3. 15.
2 Pet. 1. 20, 21.

2. Az ő végekben és céllýokban: Mind
a' Törvény s' mind az Evangelium kíván
lelki és tökéletes igaságot: A' Törvény
ugy, hogy az mi magunk által cseleked-
tessék; az Evangelium ugy, hogy mi é-
rettünk azt a' Christus cselekedgye, és
ottá minekünk tulajdonévalak. *Rom.* 8. 3, 4.

*Az Evangelium nem törli-e a' Törvényt,
és nem teszi-e haszontalanná?*

Nem, sőt inkább igen is meg-erősíti és állat-
tya a' Törvényt. Mert:

1. Az Evangelium prédicállýa és hir-
deti a' Christust, a' ki vége a' Törvénynek,
az igaságra. *Rom.* 10. 4.

2. Az Evangelium tanét minket, hogy
hidgyunk a' mi bűneinkért meg-felzár-
tással

tett Christusban, és ugy az Erköltsi Törvénynek minden-fenygegetési, és a' Ceremoniásoknak mindē árnyékozási és ábrázolási meg-erősítetnek. *1 Cor. 1. 23. és 2. 2.*

3. Az Evangeliom tanét minket, hogy mi bűnösök vagyunk mi magunkban és igazság nélkül valók, hamissak az Isten-tekénteti előtt; És így ez jóvallyaa' Törvény sententiáját. *Rom. 5. 6, 8, 9, 10, 11.*

4. Az Evangeliom tanét minket, hogy mi az Isten előtt nem igazulunk-meg, hanem ama' tókélletes igazság által, mellyet a' Törvény kíván; Az pedig immár léfzen a' Christus nekünk tulajdonátatott igazsága által. *Phil. 3. 9.*

5. Az Evangeliom el-hiteti, fel-indéttya, édesgeti, és vezeti az embereket az ő egész életeknek, és magok viselésének folyásában, hogy valamin tőlők lehet, úgy adgyák magokat arra az engedelmségre Istennek, mellyet a' Törvény kíván. *1 Tim. 1. 5. 1 Ján. 2. 7. és 3. 21.*

Ugyan azon egygē, az Uj Testamentombéli Evangeliom azzal, mely volt az O Testamen-

Azon

Azon egy állattýára és valóságára nézve. *Ter. 3. 15. Jél. 13. 8.*

Miképpen különböz azért, az Uj Testamentombéli Evangeliom attul, a' mely Evangeliom volt az O Testamentomban is?

1. Idejére nézve: Mert az O Testamentomban tanétotta az Evangeliom a' hiveket, hogy hidgyenek az el-jovendő Christusban; Az Uj Testamentombéli Evangeliom pedig arra tanét, hogy hidgyunk az immár el-jött Christusban.

Ján. 1. 14. Sid. 10. 1. 1 Ján. 5. 20.

2. Világosságra nézve: Az idvelség tudománya inkább meg-külömböztetett, világosétatott, és meg-magyaráztatott az Uj Testamentomban, hogy sem mint volt az Oban; Mostan immár nem tanétatunk tovább, a' homályos ábrázolások és árnyékok által, hanem világos erősségek és argumentumok által. *Mát. 11. 11. 2 Cor. 3. 18.*

3. A' keresztyéni szabadságra nézve: A' Ceremoniás Törvény igája és járma; [mely tudniillik volt a' bűnös ellen való kéz-

kéz-írás, a' dolgoknak meg-tiltása, melyek az ő természetekben meg-külömböztetetlenek és szabadosok voltak, fedel az igazságra, terhek és szolgálattok azoknak meg-tartoinak,] Im már most az Új Testamentomban mind el-vétetnek. *Gal. 5. 1. Col. 2. 14, 17.*

4. A' szent Léleknek bővséges kiöntésére és a' Léleknek hathatobreánk szabására nézve: Mert a' Léleknek ajándéki tökéletesbek az Új Testamentomban, hogy sem mint voltak az O Testamentomban. *Ján. 17. 19. 2 Cor. 3. 6, 18.*

5. Ki-terjedésére nézve: Mert az O Testamentomban meg-határozott volt csak az egy Sido nemzetben; De most minden nemzetekre ki-széledet. *Matt. 28. 19, 20.*

6. Tartoságára és Meg-maradására nézve, az életnek ki-sáfárlása az Új Testamentomban tökéleteseb, és azért ez meg-marad ekképpen mind világ végezetig. *2 Cor. 3. 11. Eph. 4. 13.*

Igy mutatád meg nékem miképpen lehet az

Evangel-

Evangelium, a' Törvénnel a' Meg-szenteltetésnek regulája; Mond meg immár az-t is, mitsoda Törvény az, mely az Evangeliummal együtt Regulája a' mi Meg-szenteltetésünknek?

Sem nem a' Ceremoniás, sem nem a' Polgári, avagy Ítéletes Törvény az: Hanem az Erköltsi Törvény. *Törv. 4. 13. és 10. 13. Job. 22. 22.*

Az Erköltsi Törvény miképpen igazgat minket a' Meg-szenteltetésnek munkáiban?

Meg-tanítván minket, a' kegyeliségre Istenhez; Es az emberiségre az emberekhez. *Matt. 22. 37, 39.*

Miképpen tanít minket az Istenhez való kegyeliségre?

1. Oktatván minket, az Isten természetbeli tiszteltetésében; Ez le-irattatott az első parancsolatban, mely arra tanét, hogy az Istenben kell hinni, reménleni, őtet szeretni, félni, segítségre hívni, halgatni, és mindenekben ő néki engedni.

2. Oktatván minket az Istennek előnkbe le-irattatott, és ő tőle rendeltetett tiszte-

tisztelésében. Ez vagyon a' második parancsolatban, mely arra tanét, hogy mi ugyan ki-mutassuk, és ki-jelentsük a' mi Istenben való hitünket, reménységünket és szeretetünket, tisztelvén őtet egészen, és csak az ő előnkbe adott és ki-jelentett akarattya szerént, minden hozzája adás avagy, azt meg-kisfebbérés nélkül.

3. Oktatván minket, az ő tiszteletinek módgyában. Ez le-irattatott a' harmadik parancsolatban, mely arra tanét minket, hogy az Isten Igéjére tartozó minden dolgokban oly formán éllyünk, mint illik az olyan hatalmas Isteni segítséghez.

4. Oktatván minket, az Istentől rendeltetett kellemetes áldott időnek megszentelésében, hogy egyget, a' hét napok között, a' szent, Religios, és Istenes magunk gyakorlásában töltsünk-el; Ez le-irattatott a' negyedik parancsolatban.

Miképpé tanít minket ez az Erkölcsei Törvény, a' mi felebarátinkhoz való emberségre?

1. Oktatván minket a' felsőknek és alsók

alsóknek egy-máskoz való költsón tisztetekre, szolgálatyokra, az ötödik parancsolatban.

2. Meg-mutatván nekünk, hogy mi ne ártsunk a' mi felebarátinknak, se cselekedederünkkel, se szólásunkal, se gondolatunkal.

I. Nem kell ártanunk cselekedetünkkel: Az ő személyekre nézve, a' hatodik parancsolatban: Az ő és a' mi saját személyünkre nézve, a' hetedik parancsolatban: Az ő jovokra nézve, a' nyolczadik parancsolatban.

II. Sem szólásunkal ne ártsunk, az ő jo hirekre nézve, a' kilenczedik parancsolatban.

III. Sőt még gondolatunkal-is ne ártsunk, tudni-illik, se ki ne gondollyunk, se ne akarjunk a' mi felebarátunk jóval való ellenkező dolgot, a' tizedik parancsolatban.

Mitroda eszközökkel kell élnünk, hogy ezt a' meg-szenteltetésnek bennünk meg-szer-
zését,

zést, munkálodtatását, és nevetkedését meg-nyerhesük?

1. Az Isten predicáltatott Igejének lelkes, szives, és gyakor halgatásával, és arra való figyelmeteliséggel. *Ján. 17. 17. Aét. 8. 6, 7. 2 Cor. 10. 5.*

2. Azt nagyra becsülő, vigyázó, értelmes és szorgalmatos olvasása által az Isten Igejének, egyzers' mind egyéb szent könyveknek-is. *Törv. 13. 19. Aét. 8. 28.*

3. Szent és buzgó elmélkedéssel az Isten Természetéről, Tulajdonságiról, Beszédeiről és Munkáiról. *Jos. 1. 8. Solt. 1. 1, 2.*

4. A' Sacramentomokra való szorgalmatos el-készüléssel, és azzal való gyakor éléssel. *1 Cor. 11. 28.*

5. Szent közösködés, társalkodás és beszélgetés által, a' mellyet tészünk az Isten népével. *Sid. 10. 24, 25.*

6. Értelmes, szent, alázatos, buzgó, szives, hűséges és alhatatos gyakor imádság által. *Solt. 145. 18, 19. Pred. 5. 1. 1. Cor.*

1 Cor. 14. 15. 1 Theff 5. 17. Jac. 1. 6. és 5. 16.

Mitsoda Regulákat és igazgattatásokat kell meg-tartanunk, hogy meg-szenteltetett módon viselhesük és rendelhesük mi-magunkat?

Azok az igazgattatások, mellyekkel ez aránt kell élünk, nézik (1) Az Istent. (2) Az embereket.

Mitsoda igazgattatások nézik az Istent?

1. Az Istent ismérned és szeretned kell, ömagáért, mindenek felett. *Solt. 73. 25. Jer. 9. 23. Márc. 12. 36.*

2. A' Jéhus Christust becsülnöd kell, és gyönyörködnöd őbenne, minden teremtetett állatok felett. *Enek. 5. 10. Phil. 3. 8.*

3. Kell gyönyörködnöd és járnod az Istennek minden utáiban.

Törv. 4. 5. Préd. 12. 13.

4. Kell engedelmed és kedveskedned az Istennek, akark i mint bányá-is. *Péld. 16. 7. Aét. 4. 19.*

5. Inkáb kell az ő tiszteltségét keresned, hogy sem mint a' ténnen lelki és testi bol-

si boldogságodat-is. *Luc. 14. 26. Rom. 9. 2. 3.*

6. Kell kívánnod, és keresned a' lelkiet, ugymint, bűnöi bocsánattya't, az Isten szerelmének érzését, mindenek felett, e világon. *Solt. 4. 6. és 51. 8, 9. Máty. 6. v. 33.*

Mitsoda igazgatások néznek az emberekre?

Azok nezik az embert, avagy önnön magát, avagy másokat.

Mitsoda igazgatások nézik az embert önnön magát?

Azok nézik emberben, avagy a' belső, avagy a' külső embert.

Mellyik Regulák nézik emberben a' belső embert?

Nézik (1) az ember Elméjét (2) Gondolatit (3) Akaratya't (4) Indulatit (5) Lelki ismértit.

Mellyek nézik az ember elméjét és értelmét?

1. Az ember értelmének, szűkséges, hasznos, szent és alázatos isméréssel, tudással kel fel-ékeséte'tni. *1 Cor. 2. 2. Phil. 1. 9. Jac. 3. 17.*

2. Fel

2. Fel kell ékeséte'tni mennyei ajándékokkal és szentséggel. *Eph. 4. 25. Phil. 3. 19. 20.*

3. Egyfzers' mind alázatossággal, józanossággal, szemérmetséggel, és egyenességgel. *Col. 3. 12. 1 Pet. 3. 4, 5.*

Mitsoda igazgatások nézik az ember gondolatit?

1. Azokra kell vigyáznod minden szorgalmatossággal. *Peld. 4. 23.*

2. A' te leg első Gondolatid, azon igyekezzél, hogy Isten, és az ő dolgai körül legyenek. *Solt. 5. 3, 4.*

3. A' rossz Gondolatok, mielőtt szivedbe ötlének, azontul hívó kérdésbe, idézd elő, és hányd-ve'st-meg őket, és gonoszoknak találván, ottan fogantatásokban ály ellenek, fojts-meg őket. *Jer. 4. 14.*

4. Lelked-isméreti vádgyának kell benne'k lenni, csak a' leg kisebb gonosz Gondolatul is, és szived alázatosságának s' meg-hunnya'szkodásának, azért. *Peld. 24. 9.*

5. Több Gondolatid ne legyenek, a' külső

külső testi és világi dolgok körül, hanem csak a' menyire Istenesen szükségesek. *Mat. 6. 31.*

6. Az Istentől való Gondolatid legyenek igen szentek, és a' dicső Urat félelemmel tisztelők: Temagadrol alázatok: Felebaratidról szeretőbéliék: A' bűnről pedig annak undokságát utálók, és azt el-távoztatni igyekezők. *Solt. 5. 8. és 77. 3. 4. és 119. 113. Phil. 2. 3.* *(tyát)*

Mitsoda igazgatások nézik az ember akarat-

1. Az Akaratnak nem kell bordondatni a' vétkei indulatoktól, hanem az Isten igéjéből igazán meg-tanítatott ítéllettül. *Solt. 119. 33, 34. Péld. 4. 17.*

2. Az Akaratnak kell választani a' megértett leg job dolgokat. *1. Cor. 12. 31.*

3. Az Isten akarattya, [mely megjelent a' miket mi tudunk, meg-határozza a' mik legyünk, előnkbe-irja a' miket cselekedgyünk, és jól birja s' igazgattya, a' mik mi rajtunk esnek] legyen az a' regula, mellyen a' mi Akaratunk meg-nyugodgyék, és a' melynek az, alája adgya önnön magát, ug-

mint

mint olyan igen szent, bölcs, igaz és jó regulának, *1 Sam. 3. 18. Mat. 6. 10. és 26. 39.*

Mitsoda igazgatások nézik a' lelki-isméretet?

1. Szorgalmatoson kell igyekeznünk hogy meg-ohassuk mi magunkat, a' tisztátalan, vak, kétes, babonás, félénk, tévelygő, és minket vádlo lelki-ismérettül. *Rom. 14. 5. 23. Eph. 4. 19. Col. 2. 21. 1. Tim. 4. 2. Tim. 1. 15. és 3. 11.*

2. Kell szerezelnünk, nyernünk és szorgalmatoson meg-oltalmaznunk a' jó, tisztas és csendes lelki-ismeretet minden dolgokban. *Alt. 23. 1. és 24. 16. 2. Tim. 1. 3. Sid. 9. 14.*

Mitsoda igazgatások nézik az ember indulatit?

1. A' mi Indulatinkat kell helyhez-tetnünk az Istenben, igen nagy örömmel és gyönyörködéssel. *Solt. 37. 4. 5.*

2. Minekünk igyekeznünk kell minden dolgokra, az Isten által, és ő érette; Es semmire ne úgy, annyival inkább felterte, avagy ellene az Istennek. *Mat. 10. 37. 1. Cor. 7. 29, 30, 31, 39.*

3. Igyekeznünk kell az Isten édesféségének és jóságának meg-köszöletására, és attul való meg-illettetésünkre, minden ő teremrett állapotban, és cselekedeteiben. *Solt. 34. 9.*

4. A' mi indulatinkat és igyekezeteinket gyakortáb, erősebben, és nagyobbonyórsággal kell függesztenünk a' mennyei dolgokra, hogy sem a' földiekre. *Col. 3. 1, 2.*

5. Kell ízánakoznunk a' mi felebarátink nyomorúságokon. *Solt. 41. 2. Sid. 13. 7.*

6. Inkáb meg-indullyunk a' bűnnek undokfágán és haszontalanságán, hogy sem a' büntetésen, mely azért leszen. *Rom. 7. 24.*

Mitsoda igazgatások nézik az embert külső-képpen?

Azok nézik. 1. Hivatalunkat. 2. Allapotunkat. 3. Beszédinket. 4. Cselekedetinket.

Mitsoda regulák nézik a' mi hivatalinkat, és tiszteinket?

1. Minden embernek kell lenni kiváltképpen való hivattaljának. *Ter. 2. 15. és 3. 19.*

2. Min-

2. Minden embernek olyan hivatalt kell választani, a' mely szabados, tisztességes, illendő, és igen jó, sőt az Isten dicsőségségére, az ő és mások jóvára-is igen alkalmatos, hasznos, az Ecclesiának épületes. *Eph. 4. 28.*

3. Minden embernek azon kell igyekezni, hogy ő arra vigyázzon, és ezt igen meg-nézzé, hogy az Isten állatra őtet abba a' hivatalba, mellyet ő fel-vőtt. *1 Cor. 7. 17.*

4. Es így néki gyakorolni kell ő magát, az ő hivarallyában szentül, hiven, jó lelki-ismérettel, szorgalmatoson, és alhatatoson. *Col. 3. 22.*

5. Minden ember hivatalos munkájának lenni kell hasznosnak, szükségességeknek és tulajdonnak, úgy hogy az, az ő saját hivattalására tartozzék, s nem a' másokéra. *1 Thef. 4. 11.*

6. A' mi kiváltképpen és rész szerént való hivatalunknak munkái igazgatást vegyenek a' közönségségtől, és annak ugyan helyet-is kell adnunk. *Col. 3. 17.*

Mitsoda regulák nézik a' mi állapotunkat?

1. Meg kell elégednünk minden állapotunkkal, leg-jobbnak itélvén sőt bocsátván azt, mellyben a' jo Isten minket állított, és így a' másokéra ne vádgyunk. *Ján. 2. 10. Phil. 4. 11.*

2. Magadat készítened kell a' nyomorúságokra, minekelőtte azok el-jőnének, és meg-emlekezzél arról, hogy az Isten kegyelme és jo kedve jelen lehet, és meg-örvendeztethet tégedet, a' nyavalyákban, mint szintén békeséges boldog állapotodban. *Esa. 49. 14, 15. Ján. 16. 1, 2. Sid. 12. 7.*

3. Ne igyekezzél annyéra keresni abból való meg-szabadulást, mint annak elviselésére való békeséges tűrést, és arra való kegyelmet, hogy az tenéked jodra fordullyon, és az által el-közelíthess Istenhez. *Solt. 40. 1. Eja. 28. 16. Mic. 7. 9.*

4. Ne nehezétsd nyavalyádót békételenségeddel, hanem a' te nyavalyádnak nagy volta szűllyön inkább te benned forgalmatosb meg-vizsgálását és ki-keresését,

sét, sőt egész gyűlölését a' bűnnék, mely te reád azt a' nyavalyát hozta volt. *Kijöv. 14. 11. Siral. 3. 39, 40.*

5. Jo szerencsédben fel ne fuvalkodgyál, hanem elmélkedgyél annak el-változásáról: Légy gyanús mindenkor te magadban, és kérjed az Ur Istent, hogy tartson-meg tégedet. Emlekezzél-meg a' te felebarátodnak nyomorúságáról, és ne örülly a' te saját békeségednek, míg az Isten Ecclesiája háborgattatik. *Törv. 8. 14. Amos. 6. 1, 2, 3, 6. Rom. 12. 15.*

Mitsoda regulák nézik a' mi beszédinket?

1. Azoknak kell lenni kedveseknek, tisztáknak, bölcseknek, jo dolgokról valóknak, mértékleteseknek, kellemeteseeknek, szelédeknek, alkotmatosoknak, hasznosoknak és épületre valóknak. *Törv. 32. 2. Solt. 15. 2. és 37. 29, 30, 31. Péld. 15. 25. Eph. 4. 29, 31. Col. 4. 6. 1 Pet. 4. 11.*

2. A' mi beszédeinknek az Istenről, az ő Igéjéről, és Munkairol kell lenniök alázatossággal, becsúlással, féléssel és méltosággal. *Levit. 19. 12.*

3. Beszédinknek másokrol joknak és szeretetből valoknak kell lenni, soha ne szollyunk gonoszt, a' miket ő felőlők tudunk-is, hanem szomoruan, és mikor szükséges alkalmatosság, avagy szabados hivatalunk kívánnya. Tit. 3. 2.

4. A' felső rendekhez valo beszédinknek kell lenni tiszteletesekeknek, az egyenlőkhöz világos, szelid, szeretetbélieknek és hűségeknek. Lev. 19. 17.

5. A' magunkrol valo beszédinknek kell lenniük modosoknak, alázatosoknak, és a' magunk-mutogatásának valamely jele és lártzáfa nélkül valoknak. Péld. 27. 2.

6. A' mi beszédinknek a' mennyei dolgokrol kel lenni gyakorlatosbaknak, buzgobbaknak, tekéntetesebeknek, vigasztalobbaknak, és gyönyörűsegeffebbeknek mint a' földi dolgokrol. Tórv. 6. 6.

Mitsoda regulák nézik a' mi cselekedetinket?

1. A' mi cselekedetinknek materiája, környül-állo dolgai, és végei mind jok legyenek. Phil. 4. 8.

2. Cselekedgyünk mindeneket aláza-

tos, tisztá, szives és szeretetbéli moddal tehetségünk szerént. 1 Cor. 16. 14. 2 Cor. 1. 13. és 9. 5, 6, 7.

3. Kell minékünk jot cselekednünk mind a' test, s' mind a' lélek javára: De kíváltképpen jól kell tennünk az emberek lelkeivel. Lev. 19. 17. Mát. 6. 33. Luc. 22. 32. Jak. 5. 19, 20.

Mitsoda igazgatások nézik a' mi ételünket?

1. A' mi ételünknek és italunknak meg kell szenteltetnie, az Isten igéje és a' könyörgés által. 1 Tim. 4. 4, 5.

2. Nékünk élnünk kell azzal a' mi tulajdonunk és sajátunk, és azzal-is, a' mi szűkségünk szerént, és mértékletes gyönyörűséggel. Péld. 5. 15. Eph. 4. 28.

3. Meg kell illetnünk az Isten jovótáival a' teremtetett állatokban: A' mi szájunknak szollani kell az Isten könyörületességéről, és szerelmetes kegyelméről: Es azonban, el nem kell feletkeznünk a' mi felebaratink szűkölködéséről-is. Tórv. 1. 2, 7. Nehem. 8. 10.

*Mitsoda regulák nézik a' mi magunk meg-
ujjítását?*

1. A' mi magunk ujjetésának, játzá-
sunknak materiája ne legyen sem a' szent
dolgokról, sem valami istentelen otsmány
dolgokról: hané meg-külömböztetetlen,
szabados dolgokról, mellyek távol vad-
nak minden botránkoztatástól, és rut hir-
névtől. *Eph. 5. 15.*

2. A' személyeknek, kik azokkal él-
nek, kell lenniük meg-szenteltetteknek.
Meg-fáradgyanak ök, de szabados és tisz-
tességes munkával, és könyörögniök kell
az ő magok ujjetásokra való áldásért.
1 Tim. 4. 4, 5. Tit. 1. 15.

3. Azokkal kell élned mértékletesen,
vigyázovan, bölcsen, keresztyénül és al-
kalmatos időben. *Préd. 3. 1, 2, 3, 4. Phil. 4. 5.*

4. Ely azokkal az Isten dicsőségére,
el-fáradt tested meg-nyhétésére, egé-
séged meg-tartására, és magadnak a' te
jo hivatalodban és a' meg-szenteltetés
dolgaiban s' szolgálattyaiban való inkább
el-kétfi-

el-kétfizetésére, és alkalmatosétására.
1 Cor. 10. 30, 31.

Mitsoda igazgatások nézik a' mi öltözetinket?
1. A' mi öltözetünk materiájának
nem kell lenni igen drágának; hanem a'
mi tehetségünk, hivatalunk, és életünk
állapattyaikoz illendőnek, és a' tisztessé-
gesb, és méltóságosb rendű népek példá-
ja szerént valonak. *Ter. 3. 21. 1 Pet. 3. 2, 3, 4, 5.*

2. A' mi öltözetinknek szabása, for-
mája, és modgya ne legyen idegen, czi-
kornyás, fajtalan, buja; hanem a' mi Föl-
dünknek és hazánknek szokása szerént
való, és olyan modu, minéműt a' joza-
nab és emberfégesb nép visel, kik között
mi lakunk. *Soph. 1. 8. Rom. 12. 2. Tit. 2. 3.*
1 Tim. 2. 9.

3. Ollyan öltözetet kell viselnünk,
mely szolgál egélségünkre, tisztességünk-
re, és meg-külömböztetésünkre. *Ter. 3. 21.*
Törv. 22. 5. Hag. 1. 6.

4. Midőn fel-öltözünk, avagy ránk
veszízük a' mi öltözetünket, meg kell
emlekeznünk, a' mi ártatlanságunknak

le-vezekzéséről és el-vezetéséről, és a' Christusnak reánk öltözéséről, és a' mi elméink ágyékinak fel-övedzéséről, mikor öveinket reánk övedzük: Midőn penig öltözetinkből le-vezekzünk, jusson eszünkbe, hogy a' mi bűneinket-is le kell vetkeznünk, az ujja-születés által, és végre, a' mi mostani rukázatinkkal kényesgettetett testeinket-is le kell vetkeznünk, a' mi el-ofzlattatásunkkor lelkeinknek testeinktől léjendő el-válása által. *Rom. 13. 14. Eph. 4. 23, 24. Col. 3. 9, 10, 12. 1 Pet. 1. 13. 2 Pet. 1. 14.*

Micsoda regulákat kell meg-tartanunk a' társalkodásban?

1. Igyekeznünk kell mind addig, a' mig lehet békeségben lenni minden emberekkel: De a' mi barátságunkat, nyájaskodásunkat, tartanunk kell csak az Istenes emberekkel. *Sol. 110. 4. Rő. 12. 18. Sid. 12. 14.*

2. Igyekeznünk kell, hogy valami jót tegyünk avagy vegyünk minden társaságban. *Sid. 10. 24.*

3. A' mi társalkodásunk olyan legyen

gyen minden emberek között, mint illik az Evangeliumhoz. *Phil. 1. 27.*

4. Ki kell mutatnunk mind a' mi kegyességünket, s' mind emberségünket, a' mi társaságunkban. *1 Pet. 2. 17. és 3. 8.*

5. A' gonosz emberekkel való szükségtelen társalkodást el kell távoztatnunk. *Eph. 5. 7, 8.*

6. Mikor szükségesképpen kell társalkodnunk a' testi emberekkel, ártatlanul és meg-motskoltatás nélkül kell azokkal járnunk, és bölcsen viselnünk hozzájuk magunkat. *Mát. 10. 16.*

7. Szeretnünk kell minden istenes jó embereket, keresztyéni és kiváltképpen való indulattal: szent társaságunkat kell tartanunk ő vélek: hűséggel kell járnunk mindenekben ő hozzájuk; Hordoznunk az ő terheket a' nyomoruság idején: Meg kell hajolnunk az ő jó tanácsokra, és követnünk az ő jó példákat, becsülnünk a' kik erőfiek az Isten kegyelmeiben, és fel-ékesítettek mennyei ajándékokkal; Es semmi botránkozást nem kell adnunk a' g 6 gycn

gyengéknek. *Solt.* 14.6. és 16.3. *Rom.* 14.1.
1. *Cor.* 11.1. *Gal.* 6.1. *Sid.* 10.24,25.

8. Szeretnünk kell a' mi külön magunknak választott istenes barátinkat drágalátoson, szabadoson, szívesen, tisztán és álhatatoson, kell adnunk ő nekik hasznos és idvességes szívbeli tanácsokat, közölnünk a' mi titkainkat ő vélek, és a' mi hozzájuk való szeretetünket ki kell terjesztenünk még az ő maradékjok-ra is. 2. *Sam.* 1.26. és 9.1.

Mitsodák indérhatnak minket arra, hogy így rendeltük a' mi életünket és magunk viselését?

1. Az Istennek előnkbe adott szoros parancsolattya. 2 *Pet.* 1. 10.

2. A' mi meg-váltatásunknak vége. *Tit.* 2. 14.

3. A' mi el-hivattatásunknak tisztelése. 2 *Thef.* 1. 11.

4. Az Evangeliumnak meg-ékesetése. *Phil.* 2. 27.

5. Másoknak való jó példa adásunknak izúkséges volta. *Mát.* 5. 16.

6. A'

6. A' kíváltképpen való privilegiumok, mellyek tartoznak a' Meg-szentelésre. 1 *Tim.* 4. 8.

VII. R E S Z.

A' Meg-dicsőítésről.

Mitsoda a' hatodik Grádits, mellyen az Isten végbe-viszi az ember idvezetését?

A' Meg-dicsőetés, *Rom.* 8.30. 1 *Thef.* 2. 12.
Miképpen bizonyosodhatunk mi arról, hogy vagyons' léssen a' dicsőségnek és boldogságnak olyan felséges állapotja, mellyen Isten tart és meg-ad az igazaknak?

1. A' szent írásnak világos és bőséges tanubizonyoságtételei által. *Job.* 19. 25, 26. *Esa.* 25. 6, 7, 8. és 57. 2. *Dan.* 12. 2. *Mát.* 13. 43. és 19. 29. *Ján.* 5. 29. és 7.

2. Az Isten jóvoltának tökéletessége által. Mert ő a' Fő jo: Es azért tökéletesképpen-is akarja magát közleni az ő szerelmével. *Solt.* 36. 9.

3. Az ő ítéletinek nagy igazsága és egyenessége által, a' ki minden emberek-

g 2

nek

nek az ő cselekedetek szerént fizet. 2 Cor. 5. 10. 2 Theff. 1. 7. 2 Tim. 4. 8.

4. Az Isten ígéretinek igaz volta által. Tit. 1. 2. 1 Ján. 2. 25.

5. Az Isten hatalma által, ki az ő szándékát betöltheti. Ján. 10. 28, 29.

6. A' Christus érdemének méltósága által. Sid. 7. 25.

7. Az ő esedezésének hathatosága által. Ján. 17. 11. Rom. 8. 34.

8. A' két félnek ama' nagy szövetsége által, mely tudniillik vagyon a' Christus és az ő népe között: A' Christus örökkévaló Király, vőlegény avagy férj, és idvezítő; Szükség azért hogy neki örökké legyen alatta való kölsége, jegyese, menyaszonya, vagy-házastársa, és idvezített népe, kik örökké éllyenek a' dicsőségben,

Mitsoda a' Meg-dicsőítettetés?

Az Isten népének boldog állapotja ez élet után, melyben ők szabadofok és úrsek lesznek minden bűnökktől és nyavalyáktul, és a' kegyelemnek s' a' dicsőségnek tellyes tökéletessége leszen mind lelkeké

lelkekben testekben. Esa. 60. 11. 1 Cor.

13. 10, 11, 12. Eph. 5. 27. Jelen. 21. 4. 5.

Mitsoda aut hora avagy szerző oka ennek a' Meg-dicsőítettetésnek, és az Isten népe boldog állapotjának?

Az Isten az ő szabados kegyelméből, és a' Christusban való jó kedvéből. Rom. 6. 13. Mennyiben és miképpen?

I. Annak el-kélezítésére nézve. Esa. 64. 4. Mát. 25. 33, 34.

II. Fogadására nézve. Mert ő azt meg-ígérte, 1 Ján. 2. 25.

III. Meg-nyerésére és keresésére nézve. Mert az Isten adta a' Christust, hogy azt a' dicsőséget nekünk meg-szerezze. Ján. 3. 16.

IV. Reánk bábására nézve; Mert az Istő:

1. Az ő igéjének és Lelkének ki-szolgáltatása által meg-jelenti azt az örök életet az övéinek, munkálodgya a' hitet az ő szivekben, hogy azt el-hidgyék, és el-pecsétli ugyan azt az ő lelkekben. Rom. 8. 16, 17. Eph. 1. 14. és 4. 30.

2. Az ő haláloknak idején, az Angyaloknak

loknak szolgálattok által viszi őket az Abrahám kebelébe. *Luc. 16. 22.*

3. Az utolsó napon fel-támasztja viszontag az ő testeket a' Jesus Christus által arra a' dicsőséges boldogságra. *Ján. 5. 29.*

V. Annak megtartására nézve. Mert Isten az ővéit örökké meg-erősíti abban a' dicsőséges állapotban. *Luc. 20. 36. Jel. 3. 12.*

Mit foglal bé magában az a' dicsőséges boldogság, melyben az hűvek lesznek a' következő örök életben?

Minden boldogságoknak boldogságát. Mert:

1. Ott lesz minden joknak tökéletes jelen-létele. (le.)

2. Minden gonosznak végső távol létele.

3. A' boldogságnak meg-változhatatlansága.

4. Istennel ő magával tökéletes élésük, a' ki minden ő szolgainak boldogságok.

5. Világos ismérése az ő dicsőségeknek, értelmekre nézve: Ahoz buzgó szeretetek, akarattokra nézve: Abban való tellyes és vigasztalásos meg-nyugovások, indu-

indulattokra nézve. Innét következik osztán ki-mondhatatlan öröm az Isten szolgainak lelkekben.

Mitsoda rendel és mitsoda gráditson viszi Isten az hűveket arra a' dicsőséges állapotra, holtok után?

1. Minden idvezült igazán hívőnek lelke, ottan halála után, az Istennek hatalma, és a' szent Angyaloknak szolgálattok által, a' boldogság állapotjába által-vitetik. *Luc. 16. 22. és 23. 43.*

2. Testek viszsza-tér a' földnek porába, ugymint a' minden gonosztul való meg-nyugovásnak helyére. *Esa. 57. 2. Jel. 14. 13.*

3. Minden embereknek testek ismét fel-támadnak az utolsó napon, és az ő lelkek azokba ujonnan bé-mégyen, és azon-tul minden igazán hívőknek lelkek és testek őszveséggel és örökké meg-dicsőítetnek; Ellenben, az hitetleneknek lelkek és testek őszve-köttevéni vég nélkül gyötrettetnek. *Job. 19. 25. Esa. 26. 19. Ján. 6. 44. 1 Cor. 15. 16. Jelen. 20.*

4. Továbbá, leszén az utolsó napon közön-

közfönleges. szoros, és igaz Itélet, melyben a' Christus léfzen ítélő Biro: ott az emberek természeteknek és cselekedeteknek minden titkai ki-nyittatnak, és mindenek meg-ítéltetnek az ő cselekedetek szerént. *Dan. 7. 9. Rő 14. 10. 2 Cor. 5. 10. 2 Pet. 3. 10.*

Miben különböz az Isten népének Dicsőségbéli boldog állapotja, az ő meg-szenteltetésbéli állapotoktól, mely itt a' földön vagyon?

1. Ez életben szükségé vagyon az Isten népének az igének külfő és a' Léleknek belső ki-szolgáltatására; De a' jövőendő életben arra nem lesz szükség. *1 Cor. 13. 8, 9, 10.*

2. Ez életben jók és gonoszok egyetlenség vadnak; A' más életben pedig az Isten fiai minden vétkes népektől egyáltalában meg-szabadulnak. *Mát. 13. 30. és 25. 33, 34.*

3. Ez életben az Isten fiai és leányi háborgattatnak a' belső veszetésektől, sok esetektől és kéfértetektől, s' egyfzers'mind üldöztetésektől; De a' következőben tellyeséges ki-menekedések

léfzen

léfzen minden gonosztul. *Ephes. 5. 26, 27. 1 Ján. 1. 8.*

4. Itt az Isten népe láttja és isméri az Istent homályoson, eszközök és közbevetések által; De ott őtet meg-láttjuk szintről színre, meg-ismérjük tellyeségesen és egyátalljába, minden közbe-vetés nélkül élünk az ő jelen-létével. *1 Cor. 13. 12.*

Mutasd-meg nékem rövideden, miben áll az Isten hívei dicsőséges állapotoknak felséges volta?

A' minden gonoszoktól való tellyes szabadságban, és a' minden jokkal való tökéletes élésben. *Solt. 16. 11. Jel. 21. 4, 5.*

Mirsoða gonoszok a' mellyektől azok meg-szabadulnak?

Minden testi munkáktul, betegségektől és nyomoruságoktól: Minden természetbéli romlottságtul: Minden bűnöktől és bűnre való hajlandoságtul: Minden testi és lelki ellenségektől: Minden gyalázattul és szégyentül: A' maga vagy a' mások bűnein való szomorúságtul: Az Isten kedvetlenségétül és haragjátul: Es a' gonosz

gonosz lelki-isméretnek rettenetes há-
borgatásatul. *Eph. 5. 26. 2 Thes. 1. 7. Sid. 4.
9. 10. Jel. 14. 13. és 20. 4. és 21. 4. és 22. 3.*

Miben áll az a' jó, mellyel a' meg-dicsőültek
tökéletesen élnek?

1. Az ő Istenrül való tudások és ismé-
retek, jora való hajlandóságok, Istennek
és az ő népének szeretése, minden részé-
ben és grábitsában, meg-telleyesedik: Az
egész ember tökéletesen eggyezővé té-
tetik az Isten akarattyával: és az Isten
képe mind testekben s' mind lelkekben
tökéletesen helyére állattatik. *Rom. 13. 19.
1. Cor. 13. 8, 10, 11. 1 Ján. 3. 2. Jel. 3. 4. 5.*

2. Ő benne léfzen az Istennek tellyes
és áldott látása öröké, és a' Jesus Christus-
sal, a' dicsó Angyalokkal és minden szent-
tekkel a' magóságokban való örök kö-
zösség. *Jel. 22. 3, 4. 5.*

Mitsoda jeles édesgetések és indító okok ösz-
rónőznek minket, annak a' dicsóséges
állapathoz keresésére?

1. A' teremtettt állatoknak haszonta-
lan hijábavalóságok és ürességek, mel-
lyek

lyek minket meg nem elége'hetnek, meg
nem boldogéthatnak, és a' nehéz állapa-
tokban meg nem vigasztalhatnak, meg
nem szabadéthatnak a' veszélyekből,
Sem örökösse nem tehetik a' mi földi ál-
lapatunkat, még a' mikor azok legnagyobb
bővségben vadnak is. *Job. 20. 22. Solt.
49. 7, 8, 9, 10. Préd. 5. 10. 11. és 9. 2. 11.*

2. Amaz édes és vigasztalásos tellyes-
ség mellyet mi találunk az Istenben, még
mostan is, mikor tudoillik, ez igen ala-
tsón állapotban nyomorgunk. *Ter. 15. 1, 2.
és 17. 1. Solt. 4. 8, 9. és 36. 8. és 62. 9, 10, 11, 12.
Ján. 1. 16.*

3. Azok a' nagy dolgok, mellyeket a'
Christus cselekedett, hogy minket része-
sítessen abban a' dicsóséges állapotban.

Eph. 2. 12, 13, 14. Tit. 2. 12, 13, 14.

4. Amaz el-fzenvedhetetlen és vég-
hetetlen gyalázat, keferűség, és gyötrel-
mek; mellyeket mi vonzunk magunkra,
ha arra a' boldodságra nem készittyük
mi magunkat. *Esa. 30. 33. Mát. 25. 41.*

5. Az a' dicsóséges állapot, és annak a'
boldog-

boldogságnak örökké való megmaradása a' fényes menyországban, 1 Pet. 1. 4. Jel. 21. 2, 23.

A' Logicus Terminusoknak, mellyek ez
Könyvben előfordulnak, magyarázatok:

Agens, Cselekedő.
Actus, Cselekedés, cselekedtetés, vag'
Actio, Cselekedet.
Alteratio, Másfodás.
Antecedens, Előtte jaro dolog.
Causa, Oka valaminek.
Causalitas, Munkálodhatás, cselekedő.
Consequens, Következő dolog. (ség.
Efficiens, Cselekedő, szerző ok, kitől van.
Efficacia, Hatatóság. (lami lesz.
Eventus, Ki-menetele a' dolognak.
Executio, Végbe-vivés, meg-cselekedés
Effectum, Csinálmány, rétemény, a' mi
Habitus, Lehetőség, tehetőség. (lett.
Mint p. o. a' kisdombokbéli hirtnek magva, és t.
Materia, Materia, a' miből valami áll.
Mint a' kenyérnek a' téfzta, liszt, távolb való a'
buza, és t.

Objec-

Objectum, Cél, a' mi körül forgolodnak
Opus, Munka, csinálmány.
Predamnatio Eleve-elkárhoztatás.
Privatio, Hiba, fogyatkozás.
Passivè, El-viselőképpen.
Simplex, Egyűgyű, magán való.
Simpliciter, Ólzinte.
Subjectum, Hely, fundamentom.
A' minn vagy miben más valami dolog vagyon.
Universalis, Kiszéledő, közönséges, ólze-
féggel való.

Ezeket és többeket, így meg-tanulhatunk,
noha Deák szok Mert ha meg-nézzük, sok
szokat csinált Nemzetünk eddig-is deákból, és
Görögből-ü, Ecclesia, Biblia, és t. Görög szok,
s' mind értik: Magistratus, Fundamentum,
és t. Deák szok. Ez utolsot ugyan akarnám is
ha ki-mondaná valaki Magyarul: A' Deák
Gradus szobol, Grádits szot csináltak, s'
mind jok; Mennyivel szükségesbek ezek, és t.

II. Vigyáztam Nemzetünkben a' szegény nép költségtelenségére-is, mellyért,
ha lehetett volna, csak egy vagy két árkofta szorétottam volna mind ezeket. Innét
lött ez-is egy részlént.

L'Hogy

1. Hogy Abbreviatiokkal, rövidétésekkel írtam némely szokot.

Annysit téssen azéit, valahol látod a'

p. o: Példának okáért.

és t: Es többek, vagy többeké, ket, kiül,

u. m: Ugymint. (és t,

Mind ezek felett:

2. Diphthongusokra, két hangju Deák betűkre, nem ismerem szükségünket. Mert annysit téssen, ha Prédicatiót írok E betűvel, mint æ-vel írnám. Elég nekünk E, ü és t.

3. A' C betűt mi elég erőssen ki-mondgyuk. Azért jól írok azzal akármi szót-ú, e és i követvén, mint Cégér, Cigány és t. mellyet a, o, és t. követvén, igazábban írom cz betűkkel, mint czafolás; czopogás, és t.

4. A' Duplex consonansok, két zengésű betűk között, a' csattago vagy súvöltő zengést igazábban írom cs betűkkel, mint csuda, csömör, csomo, és t.

5. A' H betű nélkül el-végezheti a' g a' szokot.

V E G E.

T A N U I;

Melleyeket

A' Biblia állatott-elő, a' menyei tudomány tökéletessége mellett, hogy az ő áldott Tanubizonyságtételeiből a' gyengék, a' mi igaz Vallásunk fejeit, meg-tudhassák, és ottan, a' Biblia körül-is igazgattassanak. Ezek

Fordétattak

MIKOLAI HEGEDŰS JÁNOS által.

Sólt. 19. 8. Az Urnak igaz Tanubizonyságtétele bölcseséget ad a' kisdedeknek.

Ugy, hogy azt mondhattyák végre Dáviddal;

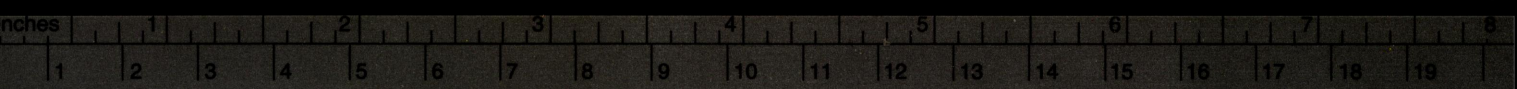
Sólt. 119. 100. A' vén embereknél bölcsesség vagyok. Lásd a' 98. 99. v.

33(0)55

S Z E B E N B E N,

Nyomtatta SZENCI K. ABRAHAM.
c10 l0c LXV.

Centimetres

TIFFEN® Color Control Patches

© The Tiffen Company, 2007

Blue

Cyan

Green

Yellow

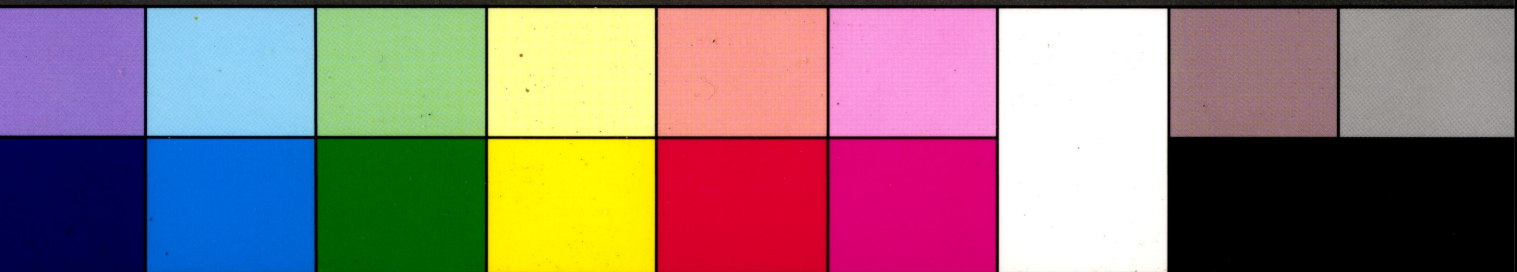
Red

Magenta

White

3/Color

Black

168 IG ASSAG OSZLOPA.

1. Hogy Abbreviatiokkal, rövidítésekkel istam némely szokat.

Annyit téssen azért, valahol látod a'

p. o: Példának okáért.

és t: Estöbбек, vagy többeké, ket, kívül.

u. m: Ugymint. (és t,

Mind ezek felett:

2. Diphthongusokra, két hangju Deák betűkre, nem ismerem szükségünket. Mert annyit téssen, ha Prédicatót írok E betűvel, mint æ-vel írnam. Elég nekünk ő, ü és t.

3. A' C betűt mi elég erőssen ki-mondgyuk. Azért jól írok azzal akarmi szót-ú, e és i követvén, mint Cégét, Cigány és t. melyet a, o, és t. követvén, igazábban írom cz betűkkel, mint czafolás; czopogás, és t.

4. A' Duplex consonanlok, két zengésű betűk között, a' csattago vagy súvöltő zengést igazábban írom cs betűkkel, mint csuda, csömör, csomo, és t.

5. A' H betű nélkül el-végezheti a' g a' szokat.

V E G E.

B I B L I A T A N U I;

Mellyeket

A' Biblia állatott-elő, a' menyei tudomány tökéletessége mellett, hogy az ő áldott Tanubizonyságtételeiből a' gyengék, a' mi igaz Vallásunk fejeit, meg-tudhassák, és ottan, a' Biblia körül-is igazgattassanak. Ezek

Fordítottak

MIKOLAI HEGEDŰS JÁNOS
által.

Sólt. 19. 8. Az Urnak igaz Tanubizonyságtétele bölcseséget ad a' kisdedeknek.

Ugy, hogy azt mondhatták végre Dáviddal;

Sólt. 119. 100. A' vén embereknél bölcsébb vagyok. Lásd a' 98. 99. v.

33(0)56

S Z E B E N B E N,

Nyomtatva SZENCI K. ABRAHAM.

clō 10c LXV.

